ANTI-NAPOLEONTISCHE

VERTOOGEN

VAN

Mr. G. W. VREEDE

(*Utrechtsche Courant* 7 December 1851 — 23 December 1858.)



UTRECHT,
L. E. BOSCH EN ZOON,
Akademie- en Provinciale Gouvernements-drukkers.
1 8 5 9.

Mr Prudens v. Duyse,
met hoogachting.



ANTI-NAPOLEONTISCHE

VERTOOGEN

VAN

Mr. G. W. VREEDE.

(*Utrechtsche Courant* 7 December 1851 — 23 December 1858.)

„De quel droit aller troubler les gouvernements étrangers *sous prétexte* de donner aux peuples des constitutions *plus parfaites? Chacun chez soi, — chacun son droit.*"

DUPIN (6 December 1830).



UTRECHT,

L. E. BOSCH EN ZOON,

Akademie- en Provinciale Gouvernements-drukkers.

1 8 5 9.



EEN NIEUW TIJDPERK.

Nooit zag zich een langs het rad van Avontuur eensklaps tot het toppunt van heerschappij verheven Gebieder, met zoo algemeenen bijval der Vorsten begroet, als *Lodewijk Napoleon* na den beruchten *tweeden December.* — Nooit scheen bij de gekroonde hoofden van Europa, in de officiele taal zijne *Broeders* geworden, minder het gemoedsbezwaar te wegen van eene zoo openbare huldiging van het onregt. — En toch wat in het dagelijksch leven, door het geweten van een eerlijk man gewraakt wordt, mag niet òm vermeend en ieder oogenblik veranderlijk staatsbelang gepleegd of vergoelijkt worden. — Regeringen, die over vrije burgers gezag oefenen, behooren te beseffen, dat eene onopregtheid, die zich naar wisselingen van voor- en tegenspoed plooit en beginselloos in allerlei bogten wringt, tegelijk met het prijsgeven der waardigheid van den Staat, de achting der weldenkenden verbeurt.

Voor de tweede maal in minder dan acht jaren, voert het Keizerrijk *van den Vrede* een reuzenkrijg. Het diplomatisch warnet, waarin het Vaste-land met doorslepen sluwheid verstrikt werd, is eindelijk afgesponnen. — Het voorwendsel tot het weder aangorden der wapenen ligt daar, zoo fijn beraamd, dat menigeen in den eigenlijken bewerker van het ontzettend kwaad mistastende, goedhartig en argeloos de schuld geeft aan de het smadelijkst en met stelselmatige uittarting beleedigde partij. — Een grondelooze poel van jammeren vertoont zich in het verschiet, en de edele taal van den grijzen Gezant *Bunsen* klinkt als eene profetie, wanneer hij, de diepdenkende Geleerde, met de kronkelpaden der

nieuwe Politiek zoozeer vertrouwd, met bitteren weemoed uitroept (1): »Het regt tot onregt misbruikt, de magt ten goede tot verbastering, de vrijheid zelve tot verslaving, — ziedaar de teekenen der laatste dagen." — Maar verre van wanhopend de onderwerping aan het dreigend noodlot te prediken, steekt die Staatsman van den echten stempel den schier vertwijfelende, ginds en herwaarts geslingerde tijdgenooten een riem onder het hart; hij ontvouwt zijn op de eeuwige waarheid, op Godsdienst en de lessen der Geschiedenis onwankelbaar gevestigd vertrouwen, dat slechts de Staten die op den grondslag der wettelijke vrijheid rusten, de tegenwoordige crisis te boven zullen komen (2).

Die onwrikbare overtuiging heeft ook ons vóór en na de oprakeling van den keizerlijken titel en regeringsvorm in Frankrijk, den moed geschonken, om, trots de afkeuring van velen, eerst de erkenning van den Despoot te ontraden (3), daarna tegen zoo menige geheel overbodige toegeeflijkheid en pligtpleging te waarschuwen, die de heerschzucht onvermijdelijk zouden prikkelen en tot meerdere opgeblazenheid doen stijgen. — Hoe ervaren Ministers zich in ernst met de verwezenlijking konden vleijen van een door het *Napoleonisme* gehandhaafd vredestelsel; hoe zulk een Bewind van den sabel aan zijn oorsprong, aan zijn naam en beteekenis, aan het wezen zelfs van het opgeworpen Keizerschap ontrouw, dat aan de *Seine* doorgaans bespot stelsel in praktijk zoude brengen, was en bleef ons van den aanvang tot het einde een onverklaarbare hersenschim.

---

(1) „Das Recht misbraucht zum Unrecht, die Macht Gutes zu schaffen, zur Entsittlichung, die Freiheit selbst zur Knechtung — das sind die Zeichen der letzten Zeit." — *Gott in der Geschichte oder der Fortschritt des Glaubens an* eine sittliche Weltordnung, Leipzig 1858, III. 364.

(2) „Nur die Staaten der *gesetzlichen Freiheit* können die jetzige krise überleben" III. 384 volgg.

(3) Souvenirs de la France Napoléonienne; La Renaissance de l'Empire français et la liberté de l'Europe (1852).

»Of, — dus schreven wij in 1853, heeft dit tooneel van laffe toegeeflijkheid aan overmoedige eischen eene andere ontknooping te weeg kunnen brengen, dan eene verhouding vol achterdocht en argwaan, de onheilspellende voorbode van eene onvermijdelijke uitbarsting? Het *Keizerrijk van den Vrede*, deze was de verleidelijke klank met welken men zich in slaap liet wiegen en de plegtigste Tractaten verbrak, dat Keizerrijk verklaart luide den oorlog niet te vreezen en geeft daarbij zeer duidelijk de blijken, dien niet te schuwen. Nog had de erkenning van *Napoleon III* niet plaats gehad, of een drom van schotschrijvers, die, waar de pers aan banden ligt, bij uitsluiting vrij mogen spreken, moedigde in den toon der laagste afgoderij, den Beheerscher van Frankrijk tot de verovering van België, tot den strijd tegen Groot-Britannië aan. — Kan uit zulke handelingen iets anders voortspruiten dan mistrouwen en bitterheid? Kan het Kabinet van *St. James* zich inderdaad met gerustheid op eene Alliantie verlaten, gesloten met hem, die zich nog onlangs als Aanvoerder van een ultramontaanschen kruistogt tegen het trotsche en kettersche Albion, door alle gehuurde pennen liet vieren en bewierooken?" (1)

Gewis, wat dit tijdperk van karakterlooze buigzaamheid kenschetst, niet alleen de Vorsten, wier magt door den schok der gebeurtenissen van 1848 en 1849 gebroken was, hebben in hunne reactionaire vreugde den *Coup d'État* toegejuicht, die, naar zij waanden, de vaart der omwenteling zoude stuiten en al dadelijk de lieden, die hun zooveel onheils hadden gebrouwen, op hunne beurt had vernederd en aan banden gelegd, ook het vrijheidlievend Groot-Britannië, den glorierijken kampstrijd van *Pitt* en *Nelson*, van *Castlereagh* en *Wellington* niet meer indachtig, werd door den erfgenaam van den balling ven *St. Helena* begoocheld. — De Regering van het Land, zoolang het model der grondwettig bestuurde Rijken, liet zich door den uitheemschen Dwingeland, niet zelden met

(1) *Nederland en Cromwell*, *Voorberigt* bl. V. volg.

krenking van den luister der koninklijke waardigheid, tot een Verbond belezen in 't belang, naar het heette, der Westersche beschaving, tegen den Russischen Autocraat gerigt; honderd duizenden werden naar de Krim ter slagtbank gesleept, met geen ander gevolg dan dat thans, naauwelijks drie jaren na de bloedige worsteling, de als een Barbaar uitgekreten Czaar, met Engelands gevaarlijken nabuur verbroederd, dezen tegen de constitutionele vrijheid van Europa de hand reikt!

Zoo is allengs, na den hooggeroemden Vrede van Parijs, die al weder door de onafzienbare kudde der blinde volgelingen van den derden *Napoleon*, als een doorslaand teeken van diens even onbaatzuchtige als weldadige bedoelingen, met oorverdoovend gejuich was ontvangen, het masker afgeligt, en dreigend staat de naakte waarheid voor ons oog. — Ziedaar ten minste eene goede zijde van de toekomst welke wij te gemoet gaan. — De telkens verbreide en met verwonderlijke onbeschaamdheid gelogenstrafte geruchten der in stilte met onafgebroken inspanning doorgezette toerustingen ten oorlog, kunnen ons niet langer misleiden; wij weten nu, waaraan ons te houden. Fraai en met uitnemend talent heeft men het dezer dagen uitgedrukt (1). »Aan alles wat bekommering kon wekken is de kroon opgezet door twee verklaringen van den Keizer der Franschen. In zijne aanspraak van 7 Februarij heeft hij met ronde woorden verklaard, dat de handhaving van traktaten en overeenkomsten ondergeschikt is aan de wenschen der Natiën, en dat, waar eene nationaliteit in het spel is, Frankrijk bevoegd en verpligt is zijn zwaard in de schaal te leggen;" — dat zwaard van *Brennus*, dat de Held van *Straatsburg* reeds vóór twintig jaren had doen flikkeren (2).

Wat nu tegen dit geweld over te stellen?

---

(1) *Nederland en het oorlogsgevaar.* Brief; bl. 5.

(2) *Des idées Napoléoniennes, par le Prince Napoléon Louis Bonaparte.* (Paris 1839.) Dáár wordt al geleerd, dat het Frankrijks taak is, „de mettre dans tous les traités l'épée de *Brennus* en faveur de la civilisation."

Wat anders dan mannelijke standvastigheid en gehechtheid aan het regtsverband der Europesche Staten, aan het in 1814 en 1815, na den val van den eersten *Napoleon*, zoo duur en plegtig verzekerd evenwigt? De tijd van eene vreesachtige, immer weifelende en dobberende Politiek is voorbij; geene onedele kunstenarijen zullen ons behoeden. Of men al dan niet tot de toongevende Kabinetten behoore, is onverschillig; het voorwerp van geveinsden eerbied bedriegt zich nooit in den grond der afgeperste hoffelijkheid; het is zich zeer wel bewust daarop geen aanspraak te hebben en juist daarom klimmen de aanmatigingen van den Overweldiger steeds, naarmate men zich in het betoon van gedweëe onderdanigheid afslooft. — Het voorbeeld van den wijzen Minister van Denemarken, *Bernstorff*, moge den Staatslieden van eene Mogendheid van den tweeden, zoo niet van den derden rang bemoedigend voor den geest zweven; verkleefd aan de leer van een onvervalscht Volkenregt, kunnen zij hun Vaderland nog met wakkerheid verdedigen en hun eigen naam tot de nakomelingschap glansrijk overbrengen.

Derhalve zal er, naar wij hopen, een einde komen aan die droevige reeks van onverschuldigde eerbewijzen en angstvallige gedragingen jegens *Lodewijk Napoleon*, van welke in dezen herdruk van meerendeels in allerijl en met onverholen leedgevoel of verontwaardiging ter neder gestelde Artikelen, zoo dikwerf de rede is. — Wanneer wij op de Diplomatie van het kleine, bij uitstek neutrale Denemarken wijzen, stellen wij ons geene lijdelijke of wel zonder overtuiging laverende staatkunde voor; wij verwachten omzigtig beleid, met veerkracht gepaard; onthouding van den strijd, zoolang dit onverminderd de Tractaten doenlijk zij, maar handhaving van ons onschendbaar land- en zeegebied tegen iedere aanranding van de zijde der oorlogvoerende Magten.

«Dit is ten minsten buiten alle bedenkinge, — vermaande een Geldersch Regtsgeleerde in de vorige eeuw, dat een onzijdige Vorst voor de veiligheid en gerustheid van zijn gebied zorgende een ijder onderdaan van de oorlogende Machten

mag beletten, dat zij zijn Gewest niet maken tot het toneel van een oorlog." (1)

Daartoe dan zal wel een eerste vereischte zijn het in gereedheid brengen van eene toereikende land- en zeemagt om onze regten te bewaren. -- Zoolang wij prijs stellen op Nederlands onafhankelijkheid, behooren de voorschriften der Grondwet tot bevestiging van onze weerbaarheid, geen ijdele klank en doode letter te blijven. -- En wien der Potentaten van buiten die maatregelen van voorzorg onaangenaam mogten zijn, men antwoorde hem koelzinnig en onbevreesd met den Raadpensionaris *van de Spiegel:* »het zijn zaken van dien aart, dat eene *independente* Mogendheid daarvan aan geen vreemde Regering rekenschap verschuldigd is." (2) -- Men herinnere zich wat *Kluit* den kortzigtige bezuinigers, in zijne dagen verweet. »Zoodra men zijne achting onder de Natien niet kan staande houden, is men den *zieken Leeuw* bij *Phaedrus* gelijk. Een gewigtige les voor Volkeren en Regenten. Houdt uwe achting staande! Verliest ze niet door 't ontdekken uwer zwakheid en tweedragt." (3)

Wat zullen wij, dien wenk behartigende, van den tegenstand moeten oordeelen, dien de Tweede Kamer der Staten-Generaal in deze hagchelijke oogenblikken aan de voordragten van het Ministerie biedt? Elders zoude de Vertegenwoordiging, het dralen moede, die uitgelokt of schier zonder beraadslaging, eenparig bekrachtigd hebben; hier, misbruik makende van de cordaatheid, waarmede het Kabinet, het geheim van een *Comité-Generaal* versmadende, den stand van zaken heeft ontvouwd, kibbelt men over kleinigheden en loochent men wat voor elks rede en zintuigen, zoo klaar en helder als de dag is. — Sommige politieke

---

(1) *L. J. Vitringa, Gedachten over de belangens en plichten der onzijdige Mogentheden*, 's Hage 1778, bl. 125.

(2) *Brieven en Negotiatien* I. 65. (10 Febr. 1793.)

(3) *Iets over den laatsten Engelschen oorlog met de Republiek* (1794) bl. 113 volg.

tinnegieters buiten de Kamer vergelijken onze *neutraliteit* met die van Staten, zoo afgelegen als *Zweden* en *Spanje*; andere droomen van het *localiseren* van den oorlog, die tot Italië bepaald zoude kunnen worden, niettegenstaande Lord *Derby's* voorspelling, dat die onmogelijk binnen de grenzen van één land beperkt zal blijven (1) — Nog andere, die voor *Oranje's* vrienden bij uitnemendheid willen doorgaan, bidden den Franschen de overwinning toe, als tot de vrijmaking van Italië zullende leiden!

Waarlijk eene Philippica is minder noodig voor het *jongere geslacht*, om den publieken geest wakker te schudden; (2) dubbel noodig achten wij die voor eene Kamer en voor die pers, welke van onze *neutraliteit* bij het weigeren der middelen om die te beschermen, slechts de schaduw zouden overlaten; — voor die taalzifters van *Kriegbereitschaft* en *marschvaardigheid;* voor die zwaartillende hoofden, die het personeel der 870 Limburgsche ruiters, met de geboorte-acten in de hand ontledende, bekommerd vraag op vraag stapelen en met de aanmerking besluiten, dat dit »gevolgen zou kunnen hebben van zeer schadelijken aard voor ons stelsel van neutraliteit; dat het geval zich zou kunnen voordoen dat dit corps dienen moest tegen eene Mogendheid, *met wie Nederland in vrede wilde blijven!*" (3) Waarom geaarzeld die Mogendheid te noemen? Wie anders dan Frankrijk heeft men hier kunnen bedoelen? Alsof, zoo de brand tot Duitschland overslaat en *Lodewijk Napoleon* de Pruissen aanvalt, Nederland met bekrompen zelfzucht, het gemeen gevaar zal mogen ontwijken; alsof niet Pruissen, zich herinnerende hoe onze Republiek eertijds op het onzijdig Duitsch gebied huis gehouden, en uit *Wesel* en *Gulik* den Spanjaard bestookt heeft, op zijne beurt onze weerlooze Gewesten zoude bezetten en de *papieren*-neutraliteit te schande maken!

(1) *Nederland en het Oorlogsgevaar*, bl. 10.

(2) T. a. p. bl. 12.

(3) *Voorloopig Verslag der Commissie v. Rapporteurs* in het *Bijblad* tot de Staats-Ct. 1858—1859 bl. 1069 volg.

Wij vleijen ons dat een »*beroep op de kiezers*", waarvan in het boven aangehaald geschrift gewaagd wordt (2) voor het geval, dat de Regering niet door overreding kon verkrijgen wat zij tot 's Lands verdediging onontbeerlijk oordeelt, door het beter inzigt van de meerderheid der Kamer zal afgesneden worden. De nationaliteit zal de partijschap ontwapenen, en de Leden, wien de volksgunst dierbaar is zullen, waar het den nood van het Vaderland geldt, de ware van de bedriegelijke populariteit weten te onderkennen.

Utrecht, 26 Mei 1859.

---

(1) *Nederland en het Oorlogsgevaar*, bl. 11.



INHOUD.

INHOUD.



DE COUP D'ÉTAT VAN LODEWIJK NAPOLEON.



Terwijl in Frankrijk, onder de gehuichelde leuze der Volksoppermagt, de vrijheid van spreken en schrijven wordt gesmoord, en de Staatsgevangenissen zijn opgevuld met de meest uitstekende leden der Nationale Vergadering, die om hunne schranderheid, om hunne onbeschroomde en welsprekende taal, of om het wèlgevestigd gezag van hunnen naam boven anderen geducht, naar de zedelooze regelen van eene zoogenaamde hoogere Staatkunde onschadelijk moesten worden gemaakt, is het, dunkt ons, de pligt der drukpers hier te lande en elders, den eerbied voor het schaamteloos vertreden regt met al den nadruk der overtuiging te handhaven. — Deze zinsnede wordt geschreven vóór den afloop der bloedige gebeurtenissen, vóór de beslissing der vraag, *wie* uit den onzaligen burgeroorlog als overwinnaar zal terugkeeren. Ons oordeel over regt of onregt mag niet afhangen van den wisselvalligen uitslag van den strijd. Hetzij *Lodewijk Napoleon* zijn verfoeijelijk oogmerk al dan niet bereike; hetzij hij, vroeg of laat onder de gekroonde hoofden van Europa plaats neme, of het slagtoffer worde van eene onverzadelijke en meineedige heerschzucht, het voegt ons, vóór alles aan de waarheid, aan beginselen getrouw te blijven. Zij, die in

1830 den val van *Karel X* hebben toegejuicht, schoon de dubbelzinnige slotbepaling van het Art. 14 der Charte, naar de meening van enkele Regtsgeleerden, de ongrondwettigheid der beruchte Ordonnantiën konde doen betwijfelen; zij, die zelfs in 1848 de onttrooning van *Louis Philippe* als allezins regtmatig hebben doen voorkomen, vermits, naar hunne bewering, die Vorst niet in overeenstemming met den *geest* der Charte had geregeerd, al moesten zij in gebreke blijven met het bewijs, dat hij de letter dier Staatswet zoude hebben geschonden; zij, die destijds zóó bij uitstek gemoedelijk en naauwgezet, die beide omwentelingen, als onvermijdelijke gevolgen van verkrachting of miskenning der constitutionele voorschriften hebben verdedigd, kunnen *nu* bezwaarlijk berusten in de gewelddadige handelingen van den verantwoordelijken President der Republiek. — De vrees voor Socialisten en Communisten mag ons niet verleiden. Heeft men zich, bij de vaststelling van onze Grondwet in 1815, te regt beroemd, dat *Willem I* heerschte over een Volk, »dat voor den eed een heiligen eerbied voedt, denzelven nimmer ligtvaardig aflegt, maar getrouwelijk nakomt," (1) die denkwijze bestaat nog, den Hemel zij dank, bij de groote meerderheid der Nederlanders. Voor een braaf man is er tusschen politische en burgerlijke eeden geen verschil. — *Lodewijk Napoleon* had, met volle kennis van den inhoud, openlijk die Constitutie bezworen, die hij sedert ontelbare malen plegtig heeft beloofd, onwrikbaar te zullen naleven, en die hij thans verraderlijk heeft te niet gedaan. — Hij ontbindt de boven en over hem gestelde Staatsmagten; het geweld van den sabel drijft Verte-

(1) Rapport der Commissie, 13 Julij 1815.

genwoordiging en regterlijke overheid uitéén; de staat van beleg, die bij eene *wet* (1) moest worden verklaard, wordt eigenmagtig door hem ingevoerd, en onderwerpt millioenen inwoners aan eene onlijdelijke dwingelandij; de onschendbaarheid der woning weêrhoudt hem niet, de in hechtenis-stelling van een' held als *Changarnier*, van een' staatsman als *Thiers* te gelasten, die des nachts van het bed worden geligt of in den vroegen morgen overvallen; de Nationale Garde mistrouwende, verlaat hij zich slechts op de krijgsbenden, uit Afrika ontboden, die, gewoon de Beduïnen te bevechten, de Parijsche bevolking het minst zullen sparen. — Vraagt men: of *de Rooden* barmhartiger zouden zijn? Wij weten het niet; wij willen erkennen, het niet te gelooven. Maar deze is niet, was ten minste niet op 2 December jl. de staat des geschils. — Men poge niet een bedrijf te vergoelijken, dat door de luide afkeuring der edelste mannen in Frankrijk, door *Molé* en *de Broglie*, door *Odilon-Barrot*, *de Tocqueville* en *Léon Faucher*, de voormalige Ministers van den President, door ons eigen geweten wordt gewraakt. — Is *Lodewijk Napoleon* niet ziek aan eene onherstelbare monomanie, van welke de eerste sporen zich te *Straatsburg* en *Boulogne* hebben geopenbaard, hij kan in de beschouwing van hen, die ontzag hebben voor waarheid en beginselen, voor een Opperwezen, met welks naam balddadig is gespot, niet anders zijn dan een verachtelijk booswicht, die zijne welverdiende straf eenmaal zal ontvangen.

Utrecht, 7 December 1851.

---

(1) Art. 106 der Constitutie. Wet van 9 Augustus 1849.

DE TERUGROEPING VAN DEN FRANSCHEN GEZANT.



Na de eenstemmige verwerping van het ontwerp van wet, uitvloeisel van het Tractaat, door den Baron *d'André* met onzen Minister van Buitenlandsche Zaken gesloten, kon een of ander blijk van verstoordheid van den Franschen President niet bevreemden. Moest niet zijne gramschap den onhandigen Staatsman treffen, die, de kaart des Lands niet kennende, door al te grooten ijver de pas behaalde overwinning bedorven en verijdeld had; die den naam van zijn' Meester door eene ontijdige ratificatie, door de verspilling van het Grootkruis der Orde van het Legioen van Eer, vruchteloos had in het spel gebragt? Dat die Minister derhalve weldra 's Gravenhage zoude verlaten, lag in den aard der zaak. — Maar de terugroeping heeft blijkbaar nog eene andere beteekenis: de President wil Nederland niet langer met het verblijf van een' *Gezant* vereeren; een *Zaakgelastigde* is meer dan genoeg. — Onwillekeurig denkt men aan den schamperen brief van Keizer *Napoleon*, den laatsten, dien hij aan *Lodewijk*, den Koning van Holland, schreef, (13 Mei 1810) „J'ai rappelé mon ambassadeur; je n'aurai plus en Hollande qu'un chargé d'affaires." (1) — Ziedaar het origineel. Maar de Keizer klaagde over beleedigingen, zijn' Ambassadeur *de la Rochefoucauld* aangedaan, en onze Staten-Generaal oefenden daarentegen een onbetwistbaar regt uit, toen zij weigerden,

---

(1) *L. Bonaparte, Docum. histor. sur le Gouvernement de la Hollande* (Paris 1810) III. 267.

voor de bedreigingen uit Parijs te bukken en een allezins nadeelig verdrag te bekrachtigen. Ook is, den Hemel zij dank, *Willem III* iets meer dan een Koning van *Holland.* Verlangt de President voortaan slechts een Chargé d'affaires hier te lande te accrediteren, de eer van den Koning der Nederlanden duldt niet, aan het Elysée door een' Staatsman van hoogeren rang vertegenwoordigd te worden. Onzes inziens, is het onverwijld vertrek van den grijzen Generaal *Fagel* uit Frankrijk onvermijdelijk, indien men onzen Gezant den hoon besparen wil, daaruit op last van den President verwijderd te worden, die aan de woorden van den Keizer, zijn oom, gedachtig, misschien eerstdaags schrijft of welligt reeds geschreven heeft: »Je vous déclare que je ne veux plus d'ambassadeur de Hollande à Paris." (1)

Over andere denkbare gevolgen van dezen zonderlingen toestand tusschen Nederland en Frankrijk, zullen wij voor 's hands niet uitweiden. De Amsterdamsche Beurs zal van den schrik, wij vertrouwen het, bereids bekomen zijn. Maar, hoe de Diplomatie, met ongekrenkte handhaving van onze waardigheid, de goede verstandhouding zal herstellen, en of *het Ministerie*, dat zoo gedwee de Staten-Generaal, op aandrang van den Heer *d' André*, buitengewoon deed beschrijven, en met den Gezant op de standvastigheid der Kamer schipbreuk leed, al dan niet zijne ontbinding nadert, zijn vragen, die, na andere, ongelukkige *precedenten* in de leiding van onze buitenlandsche aangelegenheden, hoogst waarschijnlijk zeer spoedig zullen beantwoord zijn.

5 Sept. 1852.

(1) *Documens historiques*, t. a. p.

ONZE HOUDING TEGENOVER

RUSLAND EN FRANKRIJK.



Er zijn lieden, die zoo weinig aan de zedelijke magt van het regt gelooven, dat zij elk oogenblik gereed zijn te zwichten en te bukken, waar de verdediging der duurste belangen met eenige moeijelijkheid of gevaar gepaard zoude kunnen gaan. — Wanneer ik in het geschrift *de Russische Schuld* betoog, dat Nederland, hoe klein ook, het regt van gelijkheid, dat eerste beginsel van het Volkenregt, niet kan of mag verzaken; dat Nederland niet uit vrees voor eenige verwikkeling en voorbijgaande verkoeling, vier tonnen gouds lafhartig aan Rusland schenken en verspillen mag; wanneer ik, op grond van datzelfde beginsel van het Volkenregt, de terugroeping uit Parijs van den Generaal *Fagel* als een onvermijdelijk gevolg der terugroeping van den Franschen Gezant uit 's Gravenhage voorsta, en meen dat de Koning der Nederlanden jegens den verantwoordelijken President der democratische Republiek althans niet gehouden is tot ruimer en milder betoon van hoffelijkheid, is er iemand, die mij de verdediging van ons goed regt tegen onredelijke eischen, die mij de handhaving van het aanzien der Kroon zoo euvel duidt, dat hij mij, den standvastigen bestrijder der regtstreeksche verkiezing tot de Nationale Vertegenwoordiging, „*demagogische hartstogtelijkheid*" aantijgt, en in zijne ontroerde verbeelding reeds eene vloot op de kust en een leger, met snelheid aanrukkende, ziende

opdagen, angstig vraagt: »*of Professor Vreede oorlog zoekt?*" (1) Het gezond verstand van onze lezers moge het antwoord geven. — Maar de naamlooze steller van het ingezonden artikel, die mij deze vijandige inzigten toeschrijft, en het vertrek van den baron *d'André* op de zonderlingste wijze in verband brengt met mijn werkje over de Russische Schuld, geeft ons hierin eene zeer gelukkige proeve van zijne *reine logica.* — Welk oordeel ik, sints den coup d'État van 2 December, over den staat van zaken in Frankrijk heb geveld, is gewis beter uit de *Souvenirs de la France Napoléonienne* en uit *La renaissance de l'Empire français et la liberté de l'Europe*, dan uit het boekje over de treurige Conventie van $\frac{30}{18}$ Augustus 1850 af te leiden. — Zij, die de lessen der geschiedenis versmadende, naauwelijks het tijdstip schijnen te kunnen verbeiden, waarop *Lodewijk Napoleon* Keizer der Franschen heeten zal, mogen mij in hunnen blinden ijver het onbeschroomd gebruik van mijne pen vrijelijk verwijten; echte Nederlanders zullen, vertrouw ik, daarover anders denken. — Wat hiervan zij, de ongenoemde schrijver, die van *represaille*-spreekt, waar het geldt een Chargé d'affaires te Parijs te accrediteren, gelijk een diplomatiek Agent van dien minderen rang door den Franschen Gezant hier te lande is achter gelaten, wijte een' ander voortaan geene *spraakverwarring;* wanneer men het volkenregtelijk verschil van *represaille* en *retorsie* niet kent, is het voorzigtiger, het stilzwijgen te bewaren.

20 September 1852.

(1) *'s Gravenhaagsche Nieuwsbode*, 19 September 1852.



ANTWOORD AAN DEN CORRESPONDENT IN DEN 's GRAVENHAAGSCHEN NIEUWSBODE

van 26 September 1852.



De onmiskenbare welwillendheid, die de ongenoemde schrijver in het tweede opstel jegens mij aan den dag legt, ook dáár, waar hij den toon van het geschrift *de Russische Schuld* meent te moeten veroordeelen, maakt aan onze polemiek een einde. Ook gevoel ik weinig lust, op het onaangenaam onderwerp terug te komen, dat bij de wet van 19 September jl. (Staatsblad n⁰. 179) is beslist, en aan welks uitvoerige behandeling ik zoo veel moeite en tijd zonder vrucht heb besteed. — Dat ik toch iets anders en beters op het oog heb gehad dan de kwelling en de aftreding van den Minister *van Sonsbeeck*, van den Man, wien ik vele jaren wegens zijne duurzáme verdiensten in een' anderen werkkring hooge achting heb toegedragen, zal hij zelf gaarne gelooven. — Maar, overtuigd, gelijk ik was en blijf, dat onze schuldpligtigheid jegens Rusland niet verder ging dan tot 1 October 1830, de meening, standvastig door wijlen den heer *Verstolk van Soelen* verdedigd, heb ik de noodelooze verspilling van 's lands penningen, gepaard met de krenking der nationale eer, te scherper

gegispt, naarmate dit plaats greep onder een Bewind, door den kreet van *Redding door Bezuiniging* in het leven geroepen. Geene *onregtvaardigheid* jegens den heer *van Sonsbeeck* persoonlijk willende plegen, heb ik zeer duidelijk en meermalen het collectief, homogeen Ministerie aangesproken, en volkomen beäam ik het verwijt, dat die Minister door zijne ambtgenooten al zeer slecht is ondersteund. — Dat ik de Conventie van 16 November 1831 en de beschouwing tot welke zij later in Engeland aanleiding gaf, aan het werk van *Theodore Juste* bij uitsluiting zoude ontleend hebben, is onjuist; den tekst der overeenkomst, in de beide *Recueils* van *Saalfeld* en van *Martens* en *de Cussy* te vinden, heb ik uit deze, voor zoo veel noodig, bl. 45 medegedeeld.

Wat verder betreft het gebruik, hetwelk anderen, bepaaldelijk sommige leden der Staten-Generaal, van mijne brochure gemaakt hebben, de schrijver had, dunkt mij, *in tijds*, de voortplanting der door mij verkondigde *dwaling* behooren tegen te gaan, zoo hij dacht dat de waarheid daarin, met welke bedoelingen dan ook, was verduisterd. Maar zeker is het, dat de heeren *Groen van Prinsterer* en *Engelen*, niet, zoover ik weet, de heer *van Zuylen* mijn geschrift met lof hebben vermeld. Zeker is het ook, dat, zoo de heer *van Zuylen* door anderen *eenig bekwaam* wordt gekeurd voor het Departement van Buitenlandsche Zaken, mijns inziens het zwakke Nederland in de gevaarlijke nabijheid van magtige Rijken geplaatst, meer dadelijke behoefte heeft aan de rijpe ondervinding, aan het geoefend doorzigt en koelzinnig beleid van een door veeljarige, diplomatische bedrijvigheid beproefd Staatsman, dan aan de milde beginselen van den kundigen economist. De

tarieven-oorlog, met welken België nu reeds eensklaps besprongen wordt, voorspel van erger kwaad, schijnt aan te duiden, dat de vredelievende ontwikkeling van het internationaal verkeer van handel en scheepvaart in den eersten tijd veeleer belemmerd en gestuit, dan bevorderd en aangemoedigd zal worden. — Zoo ooit, meen ik, is het oordeel van een ervaren diplomaat, den Graaf *de Garden*, gegrond, wanneer hij, over het departement van buitenlandsche zaken sprekende, zegt: »Le choix du Souverain ne peut s'arrêter, pour ce premier poste de l'Etat, que sur un homme tout à la fois d'une *grande sagesse* et d'une *expérience profonde.*"

Ziedaar de regelen, die ik om het gewigt der zaak, mijn' onbekenden correspondent niet wilde onthouden, allerminst sedert hij als *anti-napoleonist* getoond heeft, prijs te stellen op den eernaam van Nederlander.

28 September 1852.



HET MINISTERIE VAN BUITENLANDSCHE ZAKEN.



Ruim drie weken zijn reeds verspild in de poging, om den heer *van Sonsbeeck* door een bekwaam diplomaat te doen vervangen. Meer dan een half dozijn namen zijn in sommige dagbladen genoemd, op welke de aandacht der Regering zich gelijktijdig of beurtelings zoude gevestigd hebben. Enkele dier namen klinken zoo vreemd, zoo belagchelijk en ongerijmd, dat wij den Schrijver van het merkwaardig werk *Over de verandering van het Statenstelsel van Europa sedert de Fransche omwenteling*, de oneer niet willen aandoen te gelooven, dat hij, die thans voor het hoofd van het Ministerie geldt, één oogenblik in goeden ernst aan de voordragt van zulke candidaten kan gedacht hebben. Men heeft ook beweerd, dat de heer *Thorbecke* eindelijk, als *de guerre lasse*, zich *ad interim* met de portefeuille van Buitenlandsche Zaken zoude willen belasten. Zoo zoude dan het sints jaren mishandeld Departement eene *bijzaak* worden, terwijl in den zorgelijken tijd, dien wij met snelheid te gemoet gaan, juist dat Ministerie het gewigtigste van alle kan heeten! Zeer onlangs vernamen wij de nederige klagt van den Minister van Binnenlandsche Zaken, het verhaal der grievende teleurstellingen, die zijne berekeningen en verwachting hadden

beschaamd, en nu zoude die Staatsman tegen den aanmerkelijken aanwas van zijne veelomvattende taak niet opzien! Dat gerucht komt al te ongeloofelijk voor. De misslagen, welke in de leiding der buitenlandsche aangelegenheden bereids hebben plaats gehad, en wier verantwoordelijkheid op het gansche Kabinet kleeft, zoo men de leer der homogeneïteit niet tot een' ijdelen klank maakt, zullen voorzeker tot omzigtigheid aansporen. Intusschen moet zonder verwijl gehandeld worden. Onze Gezant te Parijs behoort te weten, op welken voet hij zich jegens den doorslepen Beheerscher van Frankrijk bij de plegstatige intrede na den triumftogt en in afwachting der aanstaande verheffing tot het Keizerrijk, behoudens de eer van onzen Staat, zal hebben te gedragen. — Deze zaak alleen, de overweging van hetgeen ons tegenover den magtigen, door den wil van een' Despoot bestierden Staat al dan niet te doen sta, vereischt de uitsluitende en naauwlettende opmerkzaamheid, het beproefd en waakzaam beleid van een' door geene andere beslommering afgemat Minister. Wij zullen het wagen, in den buitengewonen toestand, waarin het Vaderland verkeert, alle persoonlijke bedenkingen te doen zwijgen, en den naam van een' Staatsman, die op de lijst der candidaten niet het laatst had moeten vermeld zijn, te herhalen. Is waarlijk noch onder de Diplomaten, die Nederland buiten 's lands vertegenwoordigen, noch onder de hoofd-ambtenaren bij het Departement, een Minister te vinden, die veerkracht en kunde aan standvastigheid en doorzigt paart; moet in de Nationale Vertegenwoordiging en alleen dáár, zulk een Ambt- en Bondgenoot worden gezocht; wij meenen vóór allen de keuze van den voormaligen Minister *van Hall* te moeten voorstaan, die aan de Di-

plomatie door zijn aandeel aan de onderhandelingen met België in 1842 en 1843 niet vreemd gebleven, aan Nederland door de herinneringen van zijne jeugd, afkeerig van de Fransche dwingelandij, door zijne veelzijdige en rijke ondervinding, en niet minder door de kracht van zijn' doortastenden wil, de waarborgen aanbiedt van een onwankelbaren ijver voor het behoud van 's Lands waardigheid, wij vreezen haast te moeten schrijven van 's Lands onafhankelijkheid. In zulk een toestand worde van de homogeneïteit, door de intrede van den heer *Forstner*, door de verloochening en opoffering van den heer *van Sonsbeeck* reeds duidelijk verbroken, niet langer tegen onontbeerlijke Staatslieden misbruik gemaakt; het wapen mag voor verroest worden gehouden. En zijn niet bovendien de beginselen van de Heeren *van Hall* en *Thorbecke* gemakkelijker te verzoenen dan die van het veel besproken programma, welks onderteekening met de loyale naleving der Grondwet niet incompatibel is geoordeeld?

14 October 1852.

ONZE BUITENLANDSCHE STAATKUNDE.



Indien fraaije woorden en betuigingen ons voor het verledene konden schadeloos stellen, voor het tegenwoordige vergenoegen, en voor de toekomst gerust op de wijsheid en het beleid der Bewindvoerders, alle zorg moesten doen afleggen, het zelfbehagen dat door de rede van den Minister van Binnenlandsche Zaken over het bestier van onze diplomatische aangelegenheden wordt aangekweekt, zoude ons daartoe overvloedige stof geven. Maar die klanken kunnen niet in slaap wiegen, wanneer men de feiten raadpleegt, die sedert 31 October 1849 hebben plaats gehad; die niet eenzijdig en partijdig den heer *van Sonsbeeck* kunnen geweten worden, maar van welke elk der Mannen, die, met uitzondering van den Heer *van Zuylen*, *aan de Ministeriële tafel gezeten zijn*, in meerdere of mindere mate, de schuld draagt. Is niet de nadeelige en vernederende Conventie van $\frac{30}{18}$ Augustus 1850 over de Russische vordering het werk van het geheel, homogeen Kabinet? Is niet aan eene, op hoogen toon voorgedragen *reclame* van den Oostenrijkschen Gezant, de verdienstelijke Gouverneur van *Suriname*, de Baron *van Raders*, onverhoord opgeofferd? Is die handeling, de als *eervol*, niet gevraagd ontslag gekleurde afzetting van een oud krijgsman al dan niet beäamd door den ganschen Raad van Ministers? — Wat baat het, zich op

het kleine en weerlooze *Luxemburg* te wreken van de onderdanigheid, welke men jegens Rusland en Oostenrijk aan den dag legt? En Frankrijk .... Heeft de Nederlandsche Regering niet zeer spoedig den Geweldenaar, die door meineed en stroomen bloeds zich het oppergezag had toegeëigend, met den geheel overbodigen titel van *Prins* begroet? Is het niet te vreezen, dat zij dien titel weldra met dien van *Keizer*, in ootmoedige pligtpleging en huldebetoon zal verwisselen? Is de waardigheid der Natie genoegzaam in het oog gehouden, toen de naauwelijks gescheiden Volksvertegenwoordiging, op aandrang van den Raad van Ministers, door den Franschen Gezant in verlegenheid gebragt, buitengewoon werd bijeengeroepen, om met den meesten spoed over een ontwerp van wet en eene Conventie te beraadslagen, welke de Kamer eenstemmig verwierp? Is die waardigheid beter gehandhaafd, toen de Baron *d'André* op last van den over dit besluit verbolgen President, 's Gravenhage verliet? Waarom bleef de Generaal *Fagel* te Parijs, terwijl die hoofdstad meermalen door vreemde Ministers wordt verlaten, en niets gemakkelijker ware geweest, dan met behulp van een *verlof* voor den tijd van eenige maanden, het beginsel van gelijkheid, het aanzien van den Staat ongekrenkt te bewaren? — Waarlijk, zoolang zulke feiten krachtig en beschamend spreken, voegt het, over de leiding van onze Diplomatie een' minder verheven toon aan te slaan. En dat geschiedt in het eigen oogenblik, waarop de Nederlandsche politie en justitie dienstbaar worden gemaakt aan de onschendbaarheid der Napoleontische dynastie! Nog ligt de vrijheid van drukpers niet vertreden, maar de vertaling van *Napoléon le Petit* wordt, naar men verzekert, van hooger hand ontraden; de

boekhandelaren worden wegens de verspreiding van het pamflet *les Nuits de St. Cloud*, met onaangenaamheden bedreigd. Wij zullen den walgelijken inhoud van schotschriften niet verdedigen; reeds in 1846 bestreden wij openlijk de losbandigheid van het geschrijf van onze *radicalen*; maar wij zouden ongaarne zien, dat de wet van 28. September 1816 ten behoeve van *Louis Bonaparte*, op het voorbeeld van België, aan eene herziening wierd onderworpen; dat onder de regering van *Willem III*, van den zoon van den heldhaftigen Vorst, wiens bloed te Waterloo heeft gevloeid, de drukpers geketend wierd in het belang van een geslacht, dat door de vereenigde magt van het verbonden Europa tweemalen uit Frankrijk werd verdreven. Wij twijfelen er zeer aan, of zulk eene *intimidatie*, zulk eene zijdelingsche *censuur* met de *loyale* uitvoering der Grondwet overeen te brengen zij; in allen gevalle, zijn zoodanige maatregelen van bedenkelijken aard; niemand kan vooruit bepalen, waar zij zullen ophouden. Wij behoeven slechts het uitstekend werk van *Pertz* over het leven en bedrijf van den beroemden Staatsman *v. Stein* te noemen, in hetwelk een rijke voorraad van schandelijke feiten en van niet minder kwetsende uitdrukkingen, aan welke de herlevende *Dynastie* zich gewis ergeren zal, (1) voor ons ligt. Zal de gedienstigheid van ons Bewind zooverre gaan, de historische waarheid aan de eischen van goede nabuurschap prijs te geven? Wij koesteren eene niet zoo onwaardige gedachte; wij mistrouwen geenszins de vaderlandlievende bedoelingen van het Kabinet,

---

(1) B. v. III. B. s. 578. „Die Erzherzogin kehrt zu ihrem Vater zurück, *Jerome* geht nach Stuttgard, *Joseph* nach der Schweiz, *so ist alles dieses Lumpengesindel zu Boden!*"

maar wij gelooven, dat het tijd is aan de gulden les der voorouders te herinneren, dat die »*sigh in een schaep verandert, van de wolven wert gegeten.*" (1)

21 November 1852.

---

(1) *Brieven van de Witt*, III. 6. (*W. Nieupoort* aan den Raadpensionaris.)

HET ONTSLAG VAN DEN BARON VAN RADERS. DE MAATREGELEN TEGEN DE ANTI-NAPOLEONTISCHE GESCHRIFTEN.



Wij komen nogmaals op deze beide zaken terug, vermits het voor de Natie, voor de gekrenkte eer van een aanzienlijk Staatsdienaar, voor de handhaving der waarheid niet onverschillig is, te weten, welke uitkomst de interpellatie der Ministers in de Tweede Kamer op die punten heeft opgeleverd. Het feit der afzetting van den Gouverneur, Generaal-Majoor *van Raders*, het verband van dat feit met de reclame der Oostenrijksche Regering betrekkelijk het schip Venezia, is althans niet ten genoege van den heer *van Goltstein*, door den Minister van Koloniën toegelicht. »Ik zal, dit was het antwoord van den waardigen Afgevaardigde uit Utrecht, thans op deze zaak niet verder aandringen; maar ik heb enkel willen doen uitkomen, dat de ophelderingen, in dezen gegeven, mij niet ten volle bevredigen." Volgens hem, moet men erkennen, dat het ontslag van den Gouverneur »in een naauw verband staat met hetgeen ten aanzien van de Venezia is gebeurd." — Van zijne zijde heeft de Minister van Koloniën later, wanneer die zaak op eene meer eigen-

aardige wijze in de Kamer ter sprake mogt komen, nadere inlichtingen beloofd. (1) Inmiddels schijnt de Generaal, geen regelmatig en onpartijdig onderzoek van het door hem gehouden gedrag, trots allen aandrang, kunnende verwerven, een beroep op het onbevangen oordeel der openbare meening te willen doen. — Zoolang dat onderzoek niet heeft plaats gehad, zoolang de over en weder gewisselde stukken niet in druk zijn verschenen, bewere men niet, dat de handelwijze der Regering is geregtvaardigd.

Wat de anti-napoleontische geschriften aangaat, naar luid van een berigt uit *Rotterdam*, 16 November jl. in het *Amsterdamsche Handelsblad* van den 17. geplaatst, hadden «boekhandelaren in eerstgenoemde stad *aanzegging* gekregen, dat het aangenaam zoude zijn, indien geene vertaling verscheen van het werkje *Napoléon le Petit*, en waren zij tevens verzocht, zich niet met den verkoop te belasten van een soortgelijk werkje, getiteld »*Les Nuits de St. Cloud.*" *De Tijd*, gewis niet minder dan het *Handelsblad*, voor het Ministerie welwillend gestemd, haastte zich, zoowel als *de Nederlander* van den volgenden dag, dat zeker vreemdklinkend, maar noch door de *Staatscourant*, noch door de ultra-ministeriële *Nieuwe Rotterdamsche* of *Arnhemsche Courant* tegengesproken berigt over te nemen. — Vandaar de aan sommigen min welkome zinsnede van het artikel: *Onze buitenlandsche staatkunde*, hetwelk wij *drie dagen later* in de *Utrechtsche Courant* van 22 November plaatsten; terwijl *de Tijd* van denzelfden dag eene interpellatie der Regering op dit stuk *nuttig en*

(1) *Handelingen van de Tweede Kamer der Staten Generaal.* Zitting van 20 November 1852.

noodig achtte. Deze heeft dan ook moeijelijk kunnen achterblijven; maar het licht, daaruit opgegaan, heeft de zaak niet geheel opgeklaard. — De Heer *van Nierop*, wel is waar, die den wensch had uitgedrukt, dat de politie of justitie »zich niet te veel afgeve met eene *exploitatie* van den Code Pénal of andere strafwetten ten opzigte der drukpers", (1) betuigde over het ontkennend antwoord van den Minister van Justitie voldaan te zijn. De kundige Regtsgeleerde uitte daarbij zelfs de hoop, »dat nu, en alzoo na de verklaring van den Minister, alle welgezinden, en dus ook de hooggeleerde schrijver, dien hij op het oog had, zich zouden *onthouden dergelijke geruchten onder de Natie te verspreiden.*"

Wij nemen de vrijheid, wat ons persoonlijk betreft, het verwijt dier verspreiding af te wijzen; wij hebben een door onderscheidene dagbladen vroeger medegedeeld, door niemand, zoover wij konden weten, betwist feit, als erkend aangenomen. en dat nog wel met het voorbehoud: *naar men verzekert.* Maar bovendien, wat heeft dan toch de Minister van Justitie zoo voldingend gezegd? »Er zijn, dit waren zijne woorden, geene maatregelen van de zijde der Regering genomen, waarbij eenige inbreuk op de vrijheid der drukpers zoude gemaakt zijn." — Welnu: dit hebben wij niet beweerd, geschied te zijn; wij hebben integendeel verklaard: »nog ligt de vrijheid van drukpers niet vertreden;" maar, wat wij hebben afgekeurd, het is dat beginsel van *intimidatie*, van eene zijdelingsche *censuur*, dat zelfs in het midden der Tweede Kamer, door de omzigtigheid, welke de Ministers van Binnen-

(1) Zitting van 23 November 1852.

en Buitenlandsche Zaken als pligtmatig hebben gepredikt, tegenover de Napoleontische staatkunde is ontwikkeld. — Met dat beginsel van *intimidatie*, van vaderlijke raadgeving, niet met vaderlandsliefde te verwarren, kan men verder komen, dan men in den aanvang wil. Dat bewijst de verminkte, schoon vereerende opname van ons artikel in den *Nederlander*, de weglating der opmerkelijke regelen uit het boek van *Pertz*, die den Heer *Groen van Prinsterer* voor de Napoleontische Dynastie al te beleedigend toeschenen. — Er is, volgens den Minister van Justitie, geene inbreuk op de vrijheid der drukpers gemaakt; maar, is het waar of onwaar, dat de Nederlandsche Justitie en Politie dienstbaar zijn geweest aan de onschendbaarheid van dat doorluchtig geslacht? Is het waar of onwaar, dat de artikelen 283 en volg. C. Pén. als middel van belemmering van het debiet der *anti*-napoleontische boekjes zijn of worden *geëxploiteerd?* — Volgens den *IJ- en Amstelbode* (1) heeft er wel degelijk eene aanschrijving uit 's Hage plaats gehad, en zijn er processen-verbaal naar de Residentie opgezonden. Men verzekert, dat de vervolging tegen enkele *Amsterdamsche* boekverkoopers plaats heeft, omdat de ware naam, het beroep en de woonplaats van den schrijver of drukker op de bewuste boekjes niet vermeld zijn (2). Wij kennen de titels der andere geschriften niet, welke de belangstellende aandacht der Overheid, hetzij dan Justitie of Politie, hebben getrokken. Dit weten wij,

(1) Verg. *Nederlander* 25 November 1852. Wij noemen de gezochte toepassing dier in Frankrijk meerendeels afgeschafte of verouderde wetsbepalingen, met den heer *van Nierop* eene *exploitatie*. Immers, volgens *Chauveau* en *Hélie*, *Théorie du Code Pénal*, Ch. XLI: „leur existence est *incertaine*, leur autorité *vacillante*."

(2) Weekblad van het Regt, n°. 1385.

dat op de brochure *Les deux cours et les Nuits de St. Cloud*, enz. niet *één* maar *twee* namen staan uitgedrukt, die van een' Engelschen en van een Brusselschen uitgever en drukker. — Dit weten wij, dat de *Arnhemsche Courant* vóór eenige maanden, in eene reeks van artikelen, de verderfelijke gevolgen der herleving van het Keizerrijk in Frankrijk, die de vrijheid van Europa zoude verwoesten, met kracht van redenen heeft betoogd; dat zij sedert integendeel *Hugo's Napoléon le Petit* scherp heeft gelaakt, en nu, zich over hetgeen in Frankrijk voorvalt, niet meer bekommerende, den Oceaan oversteekt, en zich in de beschouwing der *Trans-atlantische politiek* verlustigt; zoodat het ons, na dit alles, zoo geheel onwaarschijnlijk niet dunkt, dat werkelijk aan de Rotterdamsche boekhandelaren niet door eene *aanschrijving*, maar ten minste door eene *aanzegging*, van welke zijde dan ook, is te kennen gegeven, wat het *Handelsblad* het eerst meer algemeen heeft verbreid. Dit weten wij eindelijk dat er niet alleen *anti*-Napoleontische, maar ook Keizerlijke, immers het Keizerschap vergodende boekjes zonder naam van den schrijver, in overvloed uit Frankrijk zijn en dagelijks worden ingevoerd; dat het verfoeijelijkst *despotisme* daarin als „*la meilleure forme de gouvernement*" wordt aanbevolen; dat daarin aan het *kettersch* Groot-Britannië en aan andere Protestantsche Staten de oorlog wordt verklaard. Zulke fraaije zaken kan men in *l'Empire devant l'Europe* (1815—1852), en soortgelijke uitvloeisels der laagste pluimstrijkerij lezen. Wij wenschen te vernemen, of die, niet minder gevaarlijke schotschriften al dan niet onder de *exploitatie* van artikel 283 Code Pénal begrepen zijn?

29 November 1852.



MOETEN VREEMDE OORLOGSCHEPEN ONVOORWAARDELIJK IN ONZE HAVENS WORDEN TOEGELATEN?



Wij achten die vraag van gewigt, in 't bijzonder voor een kleinen Staat, als het handeldrijvende Nederland, en wel uit het dubbel oogpunt van 's Lands onafhankelijkheid en van de beginselen, welke eene neutrale Mogendheid tegenover de verschillende oorlogvoerende partijen heeft in 't oog te houden. Met genoegen zagen wij daarom de interpellatie, in de zitting der Tweede Kamer van 1. Julij jl. tot den Minister van Buitenlandsche Zaken gerigt, naar aanleiding van het gerucht, dat zoodanige schepen van oorlogvoerende Mogendheden voor onze havens waren verschenen en zelfs op de reede van sommige onzer zeegaten voor anker waren gaan liggen. — Met welk regt, met welk doel? — Het komt ons voor, dat de Minister de gastvrijheid van Nederland te breed uitmeet door de stelling te verdedigen: »dat wij niet *kunnen* en ook niet *willen* beletten het binnenkomen in onze havens van schepen, van oorlogsvaartuigen der oorlogvoerende Mogendheden;" wanneer die Staatsman dat komen van vreemde oorlogsvaartuigen der strijdvoerende

Magten in onze havens niet alleen *geoorloofd*, maar »*in het algemeen zelfs wenschelijk*" (1) verklaart. — Wij hebben den roem van gastvrijheid van het voorgeslacht geërfd, maar in de gedenkteekenen en jaarboeken, die de voorouderlijke regeerkunde en diplomatische omzigtigheid ons hebben nagelaten, zelfs uit den tijd van het diep verval van ons zeewezen in het tweede gedeelte der vorige eeuw, zochten wij te vergeefs de blijken van eene zoo milde leer, welke bovendien door het gezag der voornaamste schrijvers over het Volkenregt wordt weersproken. — *Kluit* deelt in zijne *Primae Lineae Historiae Federum Belgii Federati* de regels mede, naar welke uit kracht der bestaande Tractaten oorlogsvaartuigen, met name in de gevallen van *storm* of *nood* bij ons werden toegelaten, en herinnert voorts aan de ernstige klagten en raadplegingen der Staten-Generaal in de jaren 1763 en 1768 gehouden bij gelegenheid, dat in eerstgemeld jaar een Engelsch oorlogschip tot Rotterdam, in laatstgemeld een Fransch gewapend vaartuig, *met koopwaren beladen tot Amsterdam* was doorgevaren (2). — Hij maakt eindelijk gewag van het Besluit van den Koning van Spanje, in het belang van den koophandel zijner onderdanen genomen, om voortaan slechts voor een kortstondig verblijf en niet dan ingeval van nood, gewapende vaartuigen van vreemde Mogendheden in zijne havens te dulden (3).

Wat nu betreft de meening der schrijvers over de

---

(1) *Bijblad van de Nederl. Staats-Ct.* bl. 1033.

(2) *Kluit*, p. 461. (Lugd. Bat. 1790). „*Perquam* dolebant O. O. G. G." Hij verwijst tot de Resolutiën van 30 Junij 1763, 6 Mei 1768.

(3) „Ne tali sub colore honestae mercaturae noceatur." T. a. p. Resol. der Staten-Generaal 4 Junij 1771.

toelating van zoodanige schepen op het zeegebied van een' vreemden Staat, het zal genoeg zijn het gevoelen van *Klüber* te vermelden (1), volgens wien koopvaardijschepen en paketbooten overal met minder moeite kunnen binnenkomen, »sont partout reçus *avec moins de difficulté que les vaisseaux de guerre*, qu'on ne souffre, *s'il n'y a danger évident de naufrage*, que très rarement dans le territoire maritime et alors en petit nombre seulement." — Volgens *Heffter*, (2) pleegt men zelfs in tijd van vrede, aan vreemde oorlogschepen den toegang *»nur mit vorsicht"* te gunnen. — Maar vooral is het stellig, conventioneel Volkenregt rijk in bedingen en voorwaarden, op welke aan een klein getal oorlogschepen en slechts voor eene wijl het binnenkomen wordt veroorloofd. — En dit brengt ons tot het *doel* van het bezoek van den Franschen kotter en van nog andere gewapende vaartuigen, welke men te gemoet ziet.— In de Tractaten wordt gemeenlijk den bevelhebber van het vreemde oorlogschip de last opgelegd aan de Overheid der plaats, wier haven hij wil intreden, de reden van zijne komst kenbaar te maken. — Zoo leest men in Art. 21 van het vermaard Tractaat van 27 April 1662, door de Nederlandsche Republiek met Frankrijk gesloten: »Les navires de guerre de l'un et de l'autre trouveront toujours les rades, rivieres, ports et havres libres et ouverts pour entrer, sortir et demeurer à l'ancre, *tant qu'il leur sera* NECESSAIRE, sans pouvoir estre visitez, à la charge neantmoins, *d'en user avec discretion et de ne donner aucun sujet de jalousie par un*

(1) *Droit des Gens moderne de l'Europe* § 136.

(2) *Das Europäische Völkerrecht der Gegenwart.* (Berlin 1844) s. 141.

trop long sejour et affecté ny autrement aux gouverneurs des dittes places et ports, *auxquels* les capitaines des dits navires *feront sçavoir la cause de leur arrivée* et de leur sejour." — Datzelfde was den bevelhebbers der vreemde oorlogschepen voorgeschreven in het verdrag, met *Karel II* den 4/14 September van genoemd jaar 1662 geteekend, in welks Artikel 25 de vroegere bepalingen van het Tractaat met *Cromwell* gesloten, ten aanzien van het getal der toe te laten schepen en der voorwaarden van het tijdelijk verblijf, werden hernieuwd. (1) Het schijnt derhalve zonderling, dat de Regering de bepaalde reden der komst van den Franschen kotter niet zoude hebben vernomen, en dat de vreemde gezaghebber een gevestigd gebruik, bij het internationale regt uitdrukkelijk ten pligt gesteld, zoude hebben nagelaten. Dit is eene *politie*, aan welke het oorlogschip dat onze gastvrijheid begeert, onmiskenbaar onderworpen is, welverre dat het zich zoude kunnen vermeten, eene politie binnengaats op onze reeden, of in onze havens en wel tot nadeel en belemmering van onzen handel, eigenmagtig te oefenen.

Het beperkt bestek van dit artikel gedoogt niet, even uitvoerig het punt der handhaving van de beginselen van onzijdigheid in verband met de toelating der oorlogschepen van deze of gene der strijdvoerende partijen te onderzoeken en uit de precedenten toe te lichten. Het is echter opmerkelijk, dat, naauwelijks eenige jaren geleden, een Belgisch geleerde, (2) die de leer

(1) „Praefectum ejus loci aut summum magistratum statim *de causa sui adventus* certiorem facient, nec *diutius* ibi haerebunt," enz.

(2) *Arendt*, *Essai sur la neutralité de la Belgique*; enz. Bruxelles et Leipzig 1845, p. 145—148. Il est plus sûr de *fermer par mesure générale* les ports neutres aux croiseurs de tous les belligérants, enz.

der Neutraliteit in een voortreffelijk geschrift heeft ontvouwd en in 't bijzonder heeft stil gestaan bij de bezwaren, welke uit het onbepaald toelaten van alle oorlogschepen en commissievaarders der strijdvoerende Magten, onvermijdelijk zouden voortspruiten, de wijze verordeningen van onze Staten-Generaal in 1756, tijdens de uitbarsting van den zevenjarigen oorlog uitgevaardigd, met invlechting van den in het Fransch vertaalden tekst, (1) in het geheugen heeft teruggeroepen, naar luid van welke, ter voorkoming van moeijelijkheden met de eene of andere der bedoelde Mogendheden, onze havens en reeden gedurende den oorlog niet *open* werden gesteld, maar integendeel voor alle, zonder onderscheid, *gesloten*, met de eenige uitzondering van het geval van storm of ander onheil, en met inscherping van de gehoudenheid zoowel om de reden der aankomst (*de notifier le motif qui les amène*) zonder verwijl te doen kennen, als om zich met de meeste bescheidenheid te gedragen. — Het Placaat van 3 November 1756 moge voornamelijk ten doel hebben gehad, de rooverijen der vreemde kapers te keer te gaan, de strekking dier verordening was algemeen, en niet slechts op de commissievaarders, maar op alle oorlogschepen van toepassing, met of zonder gemaakte prijzen zich in onze zeegaten vertoonende: »Qu' ayant été informés que plusieurs *vaisseaux de guerre*, et autres navires étrangers ayant commission,, abusent de la liberté *qu'on leur accorde* d'entrer dans nos havres et d'en profiter en cas de *nécessité* ou d'autres occasions", enz. — Zooveel moge voor het oogenblik volstaan, ten bewijze dat de stof geenszins is uitgeput, en dat het gedrag, door de Staatslieden niet

---

(3) *Mercure historique*, T. II. 785. *Kluit*, Index Chronol No. 1115.

uit de *gouden dagen*, maar ook uit het minder schitterend tijdperk van onze Geschiedenis, in netelige omstandigheden, aan de tegenwoordige niet ongelijk, gehouden, meer dan éénen nuttigen wenk aanbiedt, om de waardigheid en regten van eene onafhankelijke Natie met veerkracht voor te staan en desniettemin de pligten te vervullen, welke men op verbeurte der neutraliteit, niet jegens *eenige*, maar jegens alle oorlogvoerende Mogendheden te betrachten heeft.

4 Junij 1854.



DE ONSCHENDBAARHEID VAN ONS GRONDGEBIED. DE FAVORITE.



Na een verblijf van ongeveer drie weken, verliet het Fransche oorlogsvaartuig eindelijk dezer dagen de reede van Hellevoetsluis, en dachten wij, dat de Regering er in geslaagd was, door hare diplomatische vertoogen het Kabinet der Tuilerien te overtuigen, dat het vertrek van dat schip raadzaam was uit het dubbel oogpunt van de eer des Lands en van de handhaving der beginselen van onze verkondigde en erkende onzijdigheid. — Nu vernemen wij eensklaps, tot onze niet geringe verbazing, dat de Favorite niet alleen niet is afgezeild, maar dat de bevelhebber het anker voor Scheveningen heeft laten vallen en zelf, in persoon, zich te 's Hage heeft vertoond. — Wij zullen daarom de vóór 14 dagen gestelde vraag herhalen: Met welk *regt*, met welk *doel?* Wij meenen te hebben betoogd, dat het antwoord, door den Minister van Buitenlandsche Zaken op de interpellatie van 1 Junij ll. gegeven, in geenen deele bevredigend was, en het binnenkomen in onze havens van de oorlogsvaartuigen der strijdvoerende Magten waarlijk niet wenschelijk mogt heeten. — Wat zullen wij zeggen hetzij van het welwillend, maar overbodig en voor eene neutrale Mogendheid bedenkelijk bezoek, thans aan de Residentie gebragt, hetzij van de

bedreiging en *intimidatie*, van den hoon, die ook onder dat schijnbaar eerbewijs kan schuilen? — Wij zullen ons oordeel opschorten, maar zien ons gedrongen den twijfel te opperen, of indien een Russisch oorlogsvaartuig weken achter elkander op ons gebied ongemoeid vertoefde, zulk een feit, buiten het in de Tractaten uitgezonderd geval van storm of anderen nood, te Londen en te Parijs met goede oogen en lijdelijk zoude worden gadegeslagen? (1) Wij voegen er bij, dat uit den aard der zaak, de schepen van het afgelegen Rijk wel uiterst zelden of nooit, gedurende dezen oorlog, eene gunst zouden genieten, welke ieder oogenblik aan de Fransche of Engelsche zoude worden bewilligd. — En zoude dan niet, in verband met het niet onduidelijk geopenbaard doel der belemmering van den handel met Russische onderdanen, eene zoo ongelijke toelating en oefening van politie, hetzij dan buiten- of binnen-gaats, als eene inbreuk op de wèl ingeroepen, maar niet met klem en nadruk bewaarde onzijdigheid, aangemerkt worden door de Mogendheid, wier verkeer met onze kooplieden door onze partijdige oogluiking of flaauwhartigheid afgesneden was? — Hebben wij integendeel, de onverwachte verschijning van den Franschen oorlogskotter in de onmiddellijke nabijheid van 's Gravenhage, niet aan welwillendheid en pligtpleging, (het middel ware trouwens zonderling, en in het cerimonieel dusverre onbekend), maar aan toe-

(1) Sprekende van het „einstweilige Einlaufen von Kriegs- und Handelsschiffen" in eene neutrale haven, merkt *Heffter*, *das Europäische Völkerrecht der Gegenwart* s. 249 aan: „allein *unbedingt* lassen sich dennoch diese *Vergünstigungen nicht* mit dem Wesen der Neutralitaet in jedem Falle vereinbaren," enz. *Arendt*, *Essai sur la neutralité de la Belgique*, *p.* 120.

nemende en steeds klimmende aanmatigingen en eischen toe te schrijven, wij zullen niet herinneren, hoe dikwerf sedert den 2. December 1851 te vergeefs tegen een' teugelloozen overmoed is gewaarschuwd; maar wij houden ons met allen, wien het herdenken van den 18. Junij 1815 dierbaar en heilig is, van den dag, waarop een ondragelijk, ijzeren juk werd afgeschud en de vrijheid der kleinere Staten hersteld, wij houden ons met hen allen, in wie de liefde tot het Vaderland en het gevoel van regt en onregt niet zijn uitgedoofd, uit vrees voor naberouw, zedelijk verpligt, tot den Zoon van den Vorst, wiens bloed te Waterloo heeft gevloeid, tot den Koning, die gezworen heeft de onafhankelijkheid en het grondgebied des Rijks met al zijn vermogen te verdedigen en te bewaren, tot de Ministers, die Hem ter zijde staan, met al den aandrang der overtuiging, welke de studie van het verledene en van het tegenwoordige ons schenkt, onze stem tegen meerder toegeeflijkheid te verheffen.

18 Junij 1854.



HOE LANG ZAL HET VERBLIJF VAN DEN FRANSCHEN OORLOGSKOTTER GEDULD WORDEN?



De ministeriële bladen hebben ons zeer laconisch den terugkeer van de Favorite te Hellevoetsluis van haren togt naar het Nieuwe Diep, medegedeeld. — De herneming dier ligplaats was blijkbaar voorzien; want de *Nieuwe Amsterdamsche Courant* meldde reeds den 17. ll. dat de kotter twee dagen te voren uit Hellevoetsluis naar zee was gezeild, er bijvoegende: »men veronderstelt om spoedig hier terug te komen." — Zoo schijnt dus die haven de bepaaldelijk aangewezen station van het vreemde oorlogsvaartuig te zijn; en, kan men de genoemde Courant als het half-officiëel orgaan van onze Bewindslieden aanmerken (de dezer dagen in dat blad opgenomen rectificatie ten aanzien van de gedragslijn in de Duitsche aangelegenheden was daarvan weder een blijk), zoo moet men wel uit het antwoord, door den Minister van Buitenlandsche Zaken op de interpellatie van 1 Junij jl. gegeven, en uit de hiervoren aangestipte bijzonderheden besluiten, dat die ligplaats met goedvinden der Regering is vastgesteld. — Althans nog minder aannemelijk zoude het vermoeden zijn, dat zij van den last, aan den Franschen bevelhebber door diens Overheid verstrekt, geheel onkundig zoude zijn

gebleven en dat zij, in zulk geval, de schennis van ons neutraal gebied lijdelijk zoude hebben aanschouwd. — Dat zoude het ongemeen lang gerekt verblijf van het schip, door geen' nood of erkende behoefte aan levensmiddelen en water geregtvaardigd, zoo al niet verontrustend, ten minste dubbel bevreemdend en voor het nationaal gevoel krenkend en tergend maken. — Moet men integendeel aan het bestaan van zekere overeenkomst op dit punt van ons Kabinet met het Fransche geloof slaan, en met *de Tijd* (van 21 Junij ll.) aan de gissing hechten, dat welligt eenige onzer handelaren verdacht zijn gehouden van leverantiën in strijd met de neutraliteit te hebben willen uitvoeren; moet men onderstellen dat de Favorite *binnengaats* post heeft gevat, om misschien te eeniger tijd, *buitengaats* jagt en prijzen te maken, wij herhalen het nogmaals, dat zulk eene gunst, dat eene zoo ongelijke toelating der oorlogsvaartuigen van eene der strijdvoerende Mogendheden ons, op het gezag der voornaamste schrijvers van het Volkenregt, voorkomt, tegen de beginselen der ware onzijdigheid aan te druischen, en dat, zoo uit die ongeoorloofde ligplaats of liever hinderlaag der Favorite, vroeg of laat, eene daad van geweld voortvloeit, de moeijelijkheden voor onze Regering veel grooter zouden zijn, dan indien op het voorbeeld van het voorgeslacht, onze havens in tijd van oorlog voor de gewapende schepen van de geschilvoerende Magten zonder onderscheid wierden *gesloten*. Over zoodanigen algemeenen en *gelijken* maatregel, met onpartijdigheid en wakkerheid gehandhaafd, heeft niemand te klagen. — In volle zee kunnen de vreemde oorlogschepen zich kwijten van de pligten, welke het krijgsregt medebrengt; maar, zoolang Nederland geen wingewest is geworden, mag ons on-

schendbaar grond- of zeegebied door eene der vijandelijke Mogendheden tot afbreuk der andere niet misbruikt worden, of wij worden medepligtig aan de feiten, die de neutrale, onafhankelijke Staat had behooren te voorkomen. — Nog eens: het *binnen-* of *buitengaats* doet ten deze, wanneer men het vreemde oorlogsvaartuig op het onzijdig gebied heeft laten post vatten, volstrekt niets af. Het is de leer van Sir *William Scott* in de zaak der Twee Gebroeders (1), *Handbuch* van *Jacobsen über das Practische Seerecht der Engländer u. Franzosen* (Hamburg 1803) I. 52 folgg. in 't breede ontvouwd; het is de leer, door *Wheaton* (*Elements du droit international* 1848, (II. 87) gehuldigd. »Les captures faites par les vaisseaux de guerre *en station* dans les baies ou à l'embouchure des fleuves ou dans les havres d'un Etat *neutre*, pour exercer *de cette station* les droits de la guerre, merkt de schrandere Amerikaansche Gezant aan, sont aussi *nulles*. — Car bien que la force ennemie fût employée contre le vaisseau capturé, *en dehors du territoire, on ne peut* cependant permettre pour faire la guerre *un pareil usage d'un territoire neutre*." Kan het derhalve voor Nederland wel wenschelijk worden geacht, met eene of meerdere der oorlogvoerende partijen in strijd te geraken over de deugdelijkheid der prijzen, welke door het op ons gebied te kwader ure en onvoorzigtig gestationeerd vaartuig zouden gemaakt zijn? En zoude het dan niet meer doeltreffend zijn, de verleende vergunning hoe eer zoo liever, vóór het te laat zij, te herroepen of het lastig bezoek van den kotter, indien deze zonder overleg met onze Regering zijn anker heeft laten vallen,

---

(1) 29 Julij 1800.

te doen ophouden? Wij zien het verschil tusschen de onschendbaarheid van het Staatsgebied en van het *domicilie* van den vrijen burger niet in, en, gelijk deze het onbetwistbaar regt heeft, den indringer af te wijzen en des noods uit te werpen, geldt gewis dezelfde regel, waar 's Lands hoogheid door een' of anderen *fâcheux* moedwillig en als stelselmatig wordt beleedigd, en onze neutraliteit daarenboven in de waagschaal gesteld.

24 Junij 1854.



DE ENGELSCHEN IN DE KRIM.

EENE VOORSPELLING VAN DEN GROOTEN NIEBUHR.



De toetreding van Sardinië tot de Alliantie der Westersche Magten met Oostenrijk; de vorming van een nieuw Ministerie in Groot-Britannië, van welks oorlogzuchtig hoofd meer doortastende maatregelen worden te gemoet gezien; de spanning, die tusschen de Fransche en Pruissische kabinetten heerscht, en de uit Weenen over Keulen herwaarts verbreide berigten van Nederland's aansluiting aan den kruistogt tegen Rusland, hebben, in de laatste dagen, al meer en meer de vraag ter sprake gebragt, of het onzen, nog vrijen en onafhankelijken Staat wel langer vergund zoude worden, onzijdig te blijven; met andere woorden: of de overmagt van geduchte naburen ons niet uit vrees, tegen betere overtuiging aan, zoude noodzaken, eene bedorven, schier vertwijfelde zaak te omhelzen? — Te midden dier bespiegelingen, welke in verschillenden geest, over de door Nederland te houden gedragslijn worden medegedeeld, geeft de verrassende en, naar het schijnt, veelbeteekenende zending van den Staatsraad *Niebuhr* uit Berlijn, die, zegt men, verder in last heeft, Brussel, welligt ook Parijs te bezoeken, stof tot andere overweging en gissingen. — »Staat, vraagt men, die zending in verband tot de handhaving van *Nederland's en Belgie's neutraliteit*? Verlangt men

misschien, dat èn *Nederland* èn *België* hunne *adhaesie* schenken aan Pruissen's Diplomatie?" (1) Wij weten, zoo min als anderen, wat de heer *Niebuhr* heeft voor te dragen, maar gelooven niet dat het juist zij, Nederland en België op ééne lijn te plaatsen, waar het de keuze zoude gelden van een vrij en onafhankelijk besluit, van deze of gene partij. — België kan of mag zich van de bij het Tractaat van 19 April 1839 opgelegde neutraliteit niet losmaken, of het stelt zijn nationaal bestaan op het spel, alleen op de voorwaarde dier altoosdurende lijdelijkheid gewaarborgd. Het ver beurt zijn aanzijn, wanneer het zich werkdadig onder de banier van eene of andere Mogendheid schaart. Het zoude zich slechts, naar het beginsel van zelfbehoud, mogen verdedigen tegen dezulken, die, verpligt zijn grondgebied te ontzien en tegen elken aanval van buiten te vrijwaren, integendeel zouden wagen, België tot het tooneel en daarna tot de prooi en buit van den oorlog te maken. — Nederland, den Hemel zij dank, heeft dusverre van niemand wetten te ontvangen; het zal *eigen* inzigt kunnen volgen, ook dan wanneer het, de jammeren van een verfoeijelijken krijg voor oogen hebbende, verklaart daaraan geen deel te willen of te zullen nemen. — Daarom kan het zich van elke *adhaesie* onthouden, hetzij aan de Diplomatie van Pruissen, of aan die van ieder ander Kabinet. — Maar vermits de zending van den heer *Niebuhr* vermoedelijk aan de verwikkelingen van het Oostersche vraagstuk niet vreemd is, komt het niet ontijdig voor, te herinneren, hoe nu dertig jaren geleden, de edele en fiere Staatsman, wiens naam de wetenschap met eerbiedige bewondering huldigt en dien

(1) *De Grondwet* 10 Febr. 1855.

de tegenwoordige Pruissische onderhandelaar draagt, in een opmerkelijken brief aan den voormaligen Minister *v. Stein* den 20. April 1822 uit Rome, waar *Niebuhr* destijds het Gezantschap bekleedde, zijne beschouwingen over de mogelijkheid van een' Oosterschen oorlog mededeelde, en wat toen ondenkbaar scheen en wij in de jongstverloopen maanden hebben zien gebeuren, met den vinger heeft aangeduid. De opstand der Grieken tegen de Turken was uitgebarsten. Het beschaafd Europa juichte de wedergeboorte van een heldhaftig, zoo lang mishandeld Volk, met vurige geestdrift toe. — Indien Rusland zijne geloofsgenooten tegen de Porte beschermde en een krijg tusschen die Mogendheden onvermijdelijk werd, zouden Oostenrijk en Engeland stilzitten? — Zoo zij door echte Staatkunde werden geleid, dacht *Niebuhr*: ja. Het dacht hem ongerijmd, (1) dat Oostenrijk tegen Rusland ten strijde zoude optreden; — en inderdaad: was niet Oostenrijk door Keizer *Alexander* van de Fransche overheersching verlost? was niet Keizer *Frans* Lid van het Heilig Verbond? — Engeland kon zulk een' oorlog niet voeren zonder zijne finantiën te bederven; intusschen, indien met eenige zekerheid te berekenen ware, dat die buitengewone opofferingen niet langer dan gedurende een paar jaren zouden vereischt worden, en dan een doeltreffende vrede kon worden gesloten, in welken men voor al de verspilde schatten en het vergoten bloed vergoeding vond, scheen die oorlog met Rusland niet volstrekt ongeloofelijk. — Maar, op welke wijze zoude men dien voeren en doorzetten? Welke zoude daarvan de vrucht zijn? Met eene Engelsche vloot kon men gewis de verovering van

(1) „*Völlig undenkbar.*"

Konstantinopel verijdelen; zij kon misschien de weinig beduidende Russische zeemagt in de Zwarte Zee vernielen; zij kon welligt eene krijgsmagt *naar de Krim overbrengen, die echter ongetwijfeld zoude vernietigd worden.* (3). — En nu de uitkomst van dit alles. Wat zoude men met die verdediging van Konstantinopel meer gewonnen hebben dan misschien een ruim aandeel aan eene verdeeling van het Turksche Rijk, eene verdeeling evenwel, die den Bondgenooten der misleide Ottomannen tot niet minder schande zoude strekken dan het reeds voor eene Christelijke Mogendheid ware, de Turken voor te staan en de Christenen van het Oosten te helpen verdelgen.

Moge de profetie van den ouderen *Niebuhr*, bij de komst van den jongeren te 's Gravenhage, de ijverige voorvechters der mislukte onderneming naar de Krim, tot eenig nadenken brengen!

11 Febr. 1855.

---

(1) „Und Truppen nach der Krimm übersetzen — *die aber doch vertilgt* werden würden." Verg. *Pertz, das Leben des Ministers Freih. vom Stein*, V. B (1854) s. 712.

KONING LODEWIJK NAPOLEON AAN DE VOETEN VAN KEIZER ALEXANDER.



„Je dois prier Votre Majesté Impériale, d'accorder à la Hollande son généreux et puissant appui" (19 December 1809

Terwijl van oogenblik tot oogenblik, meer dreigende wolken zich boven de overige Staten van Europa zamenpakken, en, zoo wij wel onderrigt zijn, de lastige aandrang der oorlogvoerende Magten ook ons Kabinet niet spaart, wordt het tijd, kalm en moedig de gevaren onder het oog te zien, en het misschien eerlang te nemen besluit onbevangen te overwegen. — Geene angstige bezorgdheid zoude eene keuze regtvaardigen, welke het uitvloeisel ware van eene lafhartige en niet minder kortzigtige berekening: redelijke overtuiging alleen, op beginselen van regt en tevens van welbegrepen Staatsbelang gegrond, mag Nederlandsche Ministers besturen. — Zij, die de dagen der Fransche overheersching hebben beleefd, weten, dat niet eene edele volharding in de verdediging van ons nationaal bestaan, maar veeleer eene ligtgeloovige en onberaden toegeeflijkheid al de jammeren van het vreemd geweld over Nederland gebragt heeft. — Eene dwaze vooringenomenheid en blinde wraakzucht riep de hulp van hen, die men *broeders* en *verlossers* noemde. in spijt van

het leerrijk voorbeeld van België en andere naburen, in den jare 1795, op den weleer vrijgevochten grond, en eene duurzame Alliantie moest, onder den schijn van onbaatzuchtige vriendschap, de ketenen van de drukkendste slavernij helpen vastklinken. — Het ongelijk Bondgenootschap werd zelfs tot onveranderlijke Staatswet verheven, en de Constitutie van 23 April 1798 verkondigde de verpligting (*Algemeene Beginselen*) »Het Bataafsche volk overtuigd, dat de belangen der vereenigde Fransche en Bataafsche Republiek, door derzelver onderlinge zamenstemming, altijd het gelukkigst zullen bevorderd worden, wil, van zijne zijde, nimmer eenige afzonderlijke verbindtenis met die Volken, wier staatkundig belang in tweestrijd is met den voorspoed der beide Natiën." — Vrienden en vijanden van het veroverziek Frankrijk werden, krachtens het leeuwenverdrag, gemeen aan het allengs met vindingrijke schraapzucht uitgemergeld Nederland, en de hier te volgen *coups d'Etat*, zoo wel als andere, niet geweldige wijzigingen van regeringsvorm werden te Parijs arglistig beraamd of gebiedend voorgeschreven. Zoo ging het in 1798 en 1801, in 1805 en 1806, en was Frankrijk, volgens Schimmelpenninck, het groote militaire kamp, ons beklagenswaardig Land zag zich verlaagd tot een' »*militairen avant-post* (1)." — Het is noodeloos, aan de diepe vernedering te herinneren, met welke de troonsbeklimming van *Lodewijk Napoleon* gepaard ging; men weet, dat die doornen-kroon door een buitengewoon Gezantschap van wege Hun Hoog Mogenden den onbekenden Prins vrijwillig, naar het heette, werd aangeboden.

---

(1) 4 April 1804. R. J. Schimmelpenninck en eenige gebeurtenissen van zijn tijd, II. 33.

Een nieuw Tractaat, den 26. Mei 1806, onder anderen, gesloten uit overweging »dat het Fransche Keizerrijk een zeer wezentlijk belang had in 't geluk van het volk van Holland, in den voorspoed van dien Staat en in de duurzaamheid van zijne instellingen," zoude voor altijd aan het volk van Holland de handhaving zijner constitutionele wetten, zijne onafhankelijkheid, de integriteit van zijne Bezittingen in de beide werelden, zijne staatkunde, burgerlijke en godsdienstige vrijheid, enz. *guaranderen* (Art. 1). — Een later Tractaat den mishandelden *Lodewijk* door den onbarmhartigen Broeder, die hem gevangen hield, den 16. Maart 1810 afgeperst, bevestigde dien waarborg op het papier, (2) weldra door het Decreet van inlijving den 9. Julij daaraanvolgende in den wind geslagen en eigendunkelijk vernietigd. Het zijn echter niet deze handelingen en de schennis van het gegeven woord, die wij vertrouwen, dat van kinds af, bij de studie der Vaderlandsche Geschiedenis ingescherpt, niet geheel uit het geheugen van het tegenwoordig geslacht gewischt zullen zijn, het zijn andere feiten welke wij, als niet zoo algemeen bekend, met het oog op de van meer dan ééne zijde gepredikte aansluiting aan den kruistogt tegen Rusland, gelooven te moeten herdenken. — Men wil de overwegende magt in het Noorden en Oosten fnuiken; maar hoe, indien het evenwigt in het Westen verbroken wordt en de kleinere Staten, de een voor, de andere na, voor een overmoedigen Geweldenaar bukken, wien voortaan niemand in zijne vaart zoude kunnen stuiten? Heeft

(1) Art. 15. „S. M. l'Empereur et Roi *garantit* l'intégrité des possessions Hollandaises, telles qu'elles doivent être en vertu de ce traité."

de gewezen President der Fransche Republiek op den 2. December 1851 den gezworen eed met den voet getreden, welken waarborg heeft men, dat de Neef zich meer dan de doorluchtige Oom, in tijd en wijle aan geteekende Tractaten en Alliantiën gebonden zal achten? — Tot wien zal men zich, in zulk geval, wenden? tot wien anders dan tot den eenigen Monarch, wiens bijstand de eerste Koning van Holland het ondraaglijk napoleontisch juk moede, in het laatst van 1809 afsmeekte. (1) Zoo waar is het, dat, bij de overweging van hetgeen ons te doen staat, de vraag, of het heilzaam en weldadig tegenwigt, hetwelk de ver afgelegen en derhalve min geduchte magt van Rusland aanbiedt, al dan niet gemist kunne worden, ernstige behartiging verdient, opdat wij niet de regten en voordeelen der Neutraliteit roekeloos of vreesachtig opofferen, en ons, trots de treurige ervaring van het verleden, met de fraaije beloften van welhaast aan flarden gescheurde Tractaten vergenoegen.

15 Februarij 1855.

(1) Verg. het *Verslag* van den Minister Mr. W. F. Roëll, (Amsterdam 1837) bl. 39—41, 225 volg.



NIEBUHR GEEN STAATSMAN! — ZIJNE BESCHOUWING VAN HET OOSTERSCH VRAAGSTUK.



„Stumm musz man werden bey der Frechheit womit die flachste Unwissenheit Orakel verkündet." *Niebuhr.*

Met volkomen onverschilligheid kan ik de regelregte en zijdelingsche aantijgingen bejegenen, welke mijne jongste artikelen hebben uitgelokt. — De standvastige bestrijder van het vernederend ontwerp van wet, onder den naam van *de Russische Schuld* befaamd, loopt, bij eenig nadenken, geen gevaar, verdacht te worden gehouden van hooge ingenomenheid met den Alleenheerscher van Petersburg tegen dien van Parijs. Aan de vrienden der Westersche Alliantie, die in 1852 vier tonnen gouds, onder eerroovende en overbodige erkenning van Rusland's onbaatzuchtigheid (desintéressement), aan de goede verstandhouding met Keizer *Nicolaas* ten offer bragten, laat hij gaarne de voorkeur van het tot zwijgen gedoemde Constitutionalisme aan de boorden der Seine, met het uitzigt op Cayenne, boven de censuur en de politie aan de Newa en de kans van eene ballingschap in Siberië. — Mijns inziens is, bij den wensch, of liever bij de onmiskenbare behoefte van Nederland aan het behoud van eene stipte onzijdigheid, elk betoon

van sympathie of antipathie, waar het de zaak der oorlogvoerende Mogendheden geldt, even onbetamelijk als bedenkelijk. — Noch vleijende inblazingen, noch vermetele bedreigingen mogen eene onafhankelijke Natie, die aan de geschillen van hare naburen of van meer afgelegen Staten vreemd wil blijven, een duimbreed doen afwijken van eene omzigtige gedragslijn, door hare belangen, gelijk door het zelfstandig oordeel van een Volk, dat zijne regten op prijs stelt, eeniglijk bepaald. — Deze was de strekking van mijne laatste vertoogen, die, uithoofde van den niet-welkomen terugblik op het verleden, den kreet hebben doen aanheffen, dat ik onbewimpeld de Russische vlag opstak, terwijl anderen mij onder de meer bedekte voorstanders der zaak van het Noorden rangschikten. — Hun, die tegen mijne verklaring aan, het verwijt zouden willen herhalen, stop ik voor altijd den mond met de Russische Schuld, met de herinnering aan hunne toenmalige sympathie, ten koste van de eer en het geld der Natie bevredigd.

Maar, zoo ik een persoonlijken aanval niet verder behoef te beantwoorden, voor de tolken der Nederlandsche pers, die te Bonn of te Berlijn worden gelezen, schijnt het geraden, dat zij zich haasten, protest aan te teekenen tegen de roekelooze miskenning der verdiensten van een groot Man, tegen den hoon, door een *would be* politicus in de Arnhemsche Courant der nagedachtenis van den edelen *Niebuhr* aangedaan. Wel mag het belagchelijk klinken, maar het zoude tevens tot schande strekken van ons Vaderland, indien de verwatene taal niet gelogenstraft wierd, dat de bekwame Directeur der Bank te Kopenhagen, wien men, in Pruissische dienst getreden, daarna te vergeefs de

portefeuille van Finantien aanbood; de voortreffelijke vreemdeling, wien Staatslieden als *Hardenberg* en *Stein*, *Humboldt* en *v. Vincke* zoo hoog om zijne politische talenten en doorzigt waardeerden; een der Mannen, die het krachtigst hebben bijgedragen, om het juk der Fransche heerschappij door het vasteland te doen afschudden, en die later, van 1816 tot 1823, met doorslepen Italiaansche Diplomaten te Rome te onderhandelen had; dat zulk een scherp vernuft, met al de kennis der Oudheid, gelijk met die der nieuwe Maatschappij verrijkt, niet onder de uitnemende Staatslieden van onze eeuw zoude mogen geteld worden!

In plaats van een zoo onbezonnen ijver aan den dag te leggen, en tot tempering van zijne hooggespannen sympathie voor de Westersche Alliantie, zoude onze politicus beter gedaan hebben, indien hij zich de moeite had gegund, den door mij bijgebragten brief van *Niebuhr* in dato 20 April 1822 in te zien en den verderen loop der denkbeelden van dien Staatsman betrekkelijk de Oostersche zaak te volgen. — Was de Pruissische Gezant zoo bij uitstek Russisch? Verre vandaar. — Hij was wel is waar geen vriend der Turken; hij stond met warmte de emancipatie der Grieken voor, maar hij wilde tevens Keizer *Alexander* herinnerd hebben aan de verklaring, welke die Vorst eenige maanden te voren, plegtig had afgelegd, van geene uitbreiding van grondgebied te begeeren (1); hij wenschte dat de Mogend-

---

(1) „Warum aber waren die Kabinette so blind, wenn sie auch zehnmal Turkische Herrschaft mehr lieben als freie Staaten, nicht den Kaiser *Alexander beim Worte zu nehmen*, als er im vorigen Sommer erklärte, *keine Vergrösserungen zu wollen;* damals den Krieg als Christliche Sache zu ubernehmen," enz. *Pertz*, *Leben d. Ministers v. Stein*, V. 713.

heden, in gemeen overleg met Rusland, de zaak van het Christendom als hare eigene zouden opvatten, en in Turkije met behulp van eene kolonisatie op ruime schaal, nieuwe Staten zouden stichten, welke, vroeg of laat, ook tegen de overweldiging van Rusland bestand konden zijn. — Had de politicus die merkwaardige zinsneden gelezen, welligt had hij zich de onaangename profetie aangaande de Krim laten welgevallen, en zich onthouden van een' onwaardigen twijfel aan *Niebuhr's* scherpzinnigheid, in de staatkundige wereld niet minder groot, dan in die van het oude Rome.

25 Febr. 1855.

ONZE ONZIJDIGHEID EN HET GROOTKRUIS DER MILITAIRE W. ORDE.



Toen eene zwakke, diep vernederde Koningin, speelbal der beginsellooze Politiek van onzen tijd, zich vóór eenige maanden gedrongen zag, haren sluwen en magtigen Bondgenoot in het volle kapittel der Orde den kouseband aan te gespen, waande men zich hier te lande gelukkig in het ongestoord genot der neutraliteit. Het Hoofd van den Staat scheen beveiligd tegen een betoon van onderdanigheid, onlijdelijk voor het gevoel van eene onafhankelijke Natie. Het regt toch en de pligt tevens van eene Regering, welke onzijdig verlangt te blijven te midden der jammeren van de oorlogvoerende Volken, is even duidelijk als onbetwistbaar; die Regering kan en moet stil zitten; *stillesate* noemden reeds onze Voorouders wat thans onzijdigheid heet. — Die heilzame onthouding, die gemakkelijke taak, behoedt voor elken misstap, voor iederen misgreep; geene der partijen kan zich beklagen over eene onverschilligheid, die geboden werd door de gedragslijn, welke men verklaard heeft te willen volgen. — Geene afkeuring, maar ook geene toejuiching; geene beleediging, maar ook geene schitterende onderscheiding; — niet-doen, ziedaar het gansche geheim. — Niet als regter heeft men over de verdienste der kampioenen in dit steekspel op groote schaal te oordeelen;

de deerniswaardige slagtoffers van eene verfoeijelijke staatkunde innig beklagende en hunne ijzingwekkende volharding in de voorbeeldelooze worsteling zonder aanzien des persoons bewonderende, mag men den Hemel danken, aan eene door eigen schuld berokkende ellende tot hiertoe vreemd gebleven en ontkomen te zijn.

Tot onze verbazing evenwel — (voorbedachtelijk vermijden wij eene uitdrukking die ergernis zoude kunnen geven) — tot onze verbazing meldt de Fransche *Moniteur*, dat dezer dagen het eereteeken, door Nederlandsche krijgslieden zelden anders dan op het slagveld en ten koste van het edelst bloed verworven, aan *Lodewijk Napoleon* van wege den Koning is overhandigd, niet door een' kamerheer of ander hofbediende, maar door den Gezant *Lightenvelt*; eene regeringsdaad derhalve, welker verantwoordelijkheid ten laste valt van onze Ministers, niet van den onschendbaren Vorst, wiens naam op zoo droevige wijze misbruikt is. Het Grootkruis van die Orde, welke in 1815, na den terugkeer van den balling van Elba en in het vooruitzigt van den laatsten veldtogt van *Napoleon*, voor *Moed*, *Beleid* en *Trouw* werd ingesteld; de Ster, die op de borst van den heldhaftigen *Willem II*, van *Wellington* prijkte, verspild aan hem, die gedurende het jaar van het beleg van Sebastopol, niet eens in de gelegenheid was de vuurproef te doorstaan en zijne riddersporen te verdienen; aan hem, die zich in al den overvloed van eene ongehoorde weelde te St. Cloud of te Biarritz verlustigende, de klagt uitte, dat gewigtige redenen van Staat hem hadden genoodzaakt het lang aangekondigd ontwerp van den reistogt naar de Krim te laten varen! — Waar, mag men vragen, heeft de Held van Straatsburg en Boulogne die uitnemende krijgsdeugden geopenbaard?

Helaas! is Nederland zoo laag gezonken, dat onze woorden, onze betuigingen slechts klanken, niet meer waarheid zijn; dat ook wij geleerd hebben ons te buigen en te plooijen voor hetgeen noch eerbied, noch ontzag inboezemt? Is de vrees voor den nabuur reeds zoo groot en onweêrstaanbaar, dat men het lam gelijk, den wolf poogt te verbidden? Ziet men niet eindelijk in, hoe wij van dwaling tot dwaling, van kronkelpad tot kronkelpad in een doolhof geraken, waaruit wij ons, als het te laat is, vruchteloos met de uiterste inspanning zullen trachten te ontwarren?

Van wien het voorstel tot die onwaardige hulde uitgegaan zij, zullen wij niet onderzoeken; vrijwillig of door lastigen aandrang afgeperst, de daad blijft in ons oog dezelfde. Maar, heeft de geïmproviseerde Diplomaat, die de plaats van den grijzen *Fagel* heeft ingenomen, den heilloozen raad tot eene zoo overbodige en voor eene Natie, die van veinzerij een afschuw heeft, zoo grievende vernedering gegeven, zijne verwijdering van dien post wordt dan dubbel wenschelijk. — Ook is het verblijf te Rome passender voor den Ridder van den H. *Gregorius*, dan het Gezantschap in Frankrijk, waar de vaderland- en vrijheidlievende wakkerheid van een Hollander van den ouden stempel wordt vereischt, en eene onwankelbare rondborstigheid alleen, met doorzigt en veerkracht gepaard, niet eene gedweeheid zonder overtuiging, de gevaren, die ons dreigen, zal kunnen afwenden.

3 October 1855.

DE TWEE DECORATIËN.



Waarom, dus roept men mij toe, hebt Gij, die de verleening der Militaire W. Orde aan *Lodewijk Napoleon* zoo scherp laakt, niet ook gewag gemaakt van dezelfde onderscheiding, aan Keizer *Alexander* wedervaren? Waarom? Omdat het Fransche Regeringsblad het eerste feit, de pligtpleging van den Gezant *Lightenvelt*, dáár *haute mission* genoemd, uitdrukkelijk vermeldde, en onze Staats-courant, daarentegen, aangaande de tweede bijzonderheid een voorzigtig stilzwijgen bewaarde; omdat derhalve de kunstig bedachte vond, die voor slim moet gelden, om het voor Petersburg bestemde Grootkruis den omweg over Parijs te doen nemen, niet officieel kenbaar was geworden. — Ook mag men er aan twijfelen, of in Rusland als eene onderscheiding zal ontvangen worden, wat in het dagelijksch leven, wanneer men beide partijen tracht te believen, voor een blijk van vrees en schroomvalligheid, niet van opregte welwillendheid pleegt te worden gehouden. Misschien is dit in de buitenlandsche Politiek, met welke men volgens *de Constitutioneel* in het *studeervertrek* niet bekend kan worden, anders gelegen. — Wij mogen het lijden, maar blijven onder verbetering, gelooven, dat het verkieslijk geweest ware jegens Frankrijk en Rusland beide geheel stil te zitten en zich te onthouden, dan twee daden te verrigten, die verzekert men, noch

de eene, noch de andere Mogendheid vergde, en van welke de eene noodwendig de andere neutraliseert, dat is de gansche gunst van het eerbewijs verijdelt. — Wij zullen er bijvoegen, dat het niet de grootste Staatslieden zijn, die tot zoodanige *finasseries*, van echt politisch beleid zeer verschillend, voor het aanzien des Konings onbekommerd afdalen, en dat, in 't algemeen, de regten en waardigheid der Natie krachtiger worden gehandhaafd, wanneer men niet uit de hoogte op het studeervertrek nederziet.

11 Oct. 1855.



DE BELGISCHE PERS EN HET NEDERLANDSCH REGERINGSBLAD.



In de *Staats-Courant* van heden leest men: »Intusschen gaan sommige Belgische dagbladen voort, den Keizer der Fransche en zijne voornaamste staatsdienaren met *boosaardige verdenkingen en vuile smaadtaal* te vervolgen, even alsof zij ten doel hebben de verwijten van den Graaf *Walewski* en van de overige Leden der Parijsche Conferentie *ruimschoots te verdienen.*"

Ongaarne verbreken wij het stilzwijgen, maar de ernst der oogenblikken welke wij beleven, maakt het tijdig spreken tot duren pligt. — Het geldt de vrijheid van drukpers, die door eene buitenlandsche Magt in België wordt bedreigd, en in dat middenpunt van Europa niet gekrenkt kan worden, of het verderfelijk voorbeeld werkt op de naburige en kleine constitutionele Staten, allereerst op Nederland, onvermijdelijk terug. — Naauwelijks was het protocol der zitting van 8 April jl., de klagt van den Graaf *Walewski* inhoudende, kenbaar geworden, of niet slechts in Groot-Britannië, maar overal waar de pers niet, gelijk in Frankrijk, aan bden ligt, werd een kreet van verbazing en van afkeuring tevens geuit over deze zamenspanning der Kabinetten tegen de regten van een zelfstandig en onafhankelijk Volk. — Nu de oorlog geëindigd is, welken men zich beroemde in het belang der Westersche

beschaving en verlichting te hebben ondernomen, vangt men een' kruistogt tegen de drukpers aan, tegen die Magt, welke een van onze Ministers weleer »de Koningin der aarde" heeft genoemd, nooit straffeloos aangerand. — Wat in 1839 door alle vrienden van eene redelijke vrijheid in Nederland werd toegejuicht, toen het den kloeken verdediger van de onbelemmerde uiting der gedachten als overwinnaar uit de pleitzaal zag treden, heeft in 1856 niet opgehouden waar te zijn. — Maar hoe komt het dan, dat de gemeenlijk zoo weinig spraakzame en uiterst bescheidene *Staats-Courant*, zich plotselijk die overbodige en bittere kritiek veroorlooft van hetgeen in België geschiedt? Wat roept en drijft het Nederlandsche regeringsblad zich aldus ongevergd in de huiselijke aangelegenheden van een Rijk te mengen, welks genegenheid ons niet onverschillig kan zijn? Wat dáár tegen de openbare orde en de wetten mogt zijn misdreven, zal door eene waakzame overheid vrijwillig en genoegzaam worden te keer gegaan en beteugeld. — Voegt het ons, de bezwaren waarmede het Brusselsch Bewind in de beantwoording van overmoedige eischen te kampen heeft, noodeloos te vermeerderen? Wat gaat ons Nederlanders, de al dan niet-gegronde berisping aan der Belgische Staats-instellingen, die om ligt te bevroeden redenen, te Berlijn en te Weenen, te Petersburg en te Konstantinopel, zoomin als te Parijs welgevallig kunnen zijn? — Wanneer wij in dwaze kortzigtigheid eerst den plasdank bij de groote Mogendheden najagen, loopen wij vroeg of laat gevaar, op onze beurt, zoowel als België, het meesterschap van deze of gene Conferentie te moeten verduren en uit den mond hetzij dan van Graaf *Walewski*, van den Minister *v. Manteuffel*,

van *Ali Pacha* of van andere uitnemende voorstanders der vrijheid van spreken en schrijven, gelijksoortige verwijten wegens *boosaardige verdenkingen en vuile smaadtaal* te verdienen. Wachten wij ons zorgvuldig de bevoegdheid van dien opgeworpen Regterstoel van Europa te erkennen, en vergeten wij nimmer, dat in de eerste maanden na de afschudding van het Fransche juk, de *willekeurige censuur* door het Napoleontisch Bestuur ingevoerd, geheel en al werd afgeschaft als »ten eenemale strijdig met de liberale denkwijze, waarop elk regtgeaard Nederlander den hoogsten prijs stelt, en die steeds het Gouvernement dezer landen heeft gekenschetst." 1) Wij vertrouwen, dat het regeringsblad voortaan, zoo afgemeten en behoedzaam als gewoonlijk, zelfs den schijn zal vermijden, alsof het Kabinet van 's Gravenhage, even blind als onedelmoedig, den toeleg der vreemde Hoven tegen eene Natie, die ons tot een onwaardeerbaren voormuur strekt, zoude willen begunstigen.

7 Mei 1856.

(1) Besluit van den Souvereinen Vorst, 24 Januarij 1814.



Wij hebben dezer dagen melding gemaakt van een' brief, door den Generaal *Changarnier* ter wederlegging der eerroovende aantijgingen van den bekenden *Granier de Cassagnac* aan de *Indépendance* gerigt. — Volgens den Napoleontischen Publicist, zoude de edele krijgsman, die door den Coup d'État van 2 December 1851 zelf het eerst getroffen werd, den 29 Januarij 1849, eenige weken derhalve nadat *Lodewijk Napoleon* President der Republiek was geworden, dezen tot het herstel van het Keizerrijk vruchteloos hebben getracht te overreden. — Zie hier letterlijk het logenstraffend antwoord van den Generaal, die, gelijk men weet, in stille afzondering maar algemeen geëerd, te Mechelen leeft, en van zijne vroegere grootheid en luister, niets dan zijn onbevlekten naam heeft behouden.

Na het verhaal van den heer *de Cassagnac* te hebben vermeld, zegt de Generaal:

»Voilà ce que dit le *Constitutionnel.* Voici la vérité:

Le 29 Janvier 1849, j'avais déjà pris depuis plusieurs heures, toutes les mesures militaires commandées par la gravité des circonstances, quand je fus appelé à l'Elysée au moment où les ministres s'y réunissaient.

Le Président de la République nous dit:

»La Constitution est impraticable. La dictature est

» momentanément nécessaire au salut de la société.
» Voici une proclamation que j'ai préparée."

Avant que le Président eût eu le temps de déplier le papier qu'il tenait à la main, son petit discours fut si énergiquement combattu par trois ministres, qui vivent aujourd'hui loin du pouvoir, mais dans la plus complète possession du respect public, que la proclamation fut remise en poche sans avoir été lue (1).

A l'exception de ces trois ministres et du Président, personne n'avait dit un mot pour ou contre la Constitution, quand je me hâtai de retourner à mon quartier-général pour préparer le départ des vingt-cinq bataillons de la garde mobile, qui allaient attendre, en province, leur réduction d'abord, puis leur licenciement.

Je n'ai pas prononcé, aux *Tuileries*, les paroles que le *Constitutionnel* m'attribue, mais de bien différentes, qu'aucun journal n'oserait reproduire, tant elles caractérisaient d'avance avec une nerveuse exactitude, le gouvernement qui pèse maintenant sur mon pays. Elles prirent, alors, dans la mémoire de beaucoup d'hommes politiques, une place qu'elles n'ont pas perdue (2).

Je vous prie, Monsieur le rédacteur en chef, d'insérer dans votre premier numéro, cette protestation contre une calomnie qui ne peut tromper personne. Si, le 29 Janvier, je désirais faire un coup d'Etat, pourquoi ne l'ai-je pas voulu plus tard, notamment le 13 *Juin*,

---

(1) De ministers waren toen: *Odilon Barrot*, *Drouyn de Lhuys*, Gen. *Rulhière*, *de Tracy*, *Léon Faucher*, *Buffet*, *de Falloux*, *Lacrosse* en *H. Passy*.

(2) Die woorden waren het zeggen van den Generaal aan Zijne *aides de camp:* „Je ne veux pas me déshonorer, pour imposer à la France un gouvernement d'escrocs et de m . . . . x!"
(*Etoile belge*)

notamment à l'époque des banquets de sous-officiers, dans le jardin de l'Elysée, ou des revues de Satory.

Agréez, avec mes remerciments, l'assurance de ma considération très-distinguée.

4 Juin 1857. *Changarnier.*"



DE NAPOLEONTISCHE MEDAILLE. — DE HEER GEVERS VAN ENDEGEEST.



„Hier geldt het niet alleen eene vreemde decoratie in het algemeen, maar speciaal eene Fransche en nog speciaalder uit den tijd der overheersching."
Falck. (*Brieven*, bl. 411.)

Wij lezen, tot onze verbazing, in de *Staats-Courant* van heden een ongeteekend berigt, bij hetwelk de Minister van Buitenlandsche Zaken, »ten gevolge van een bij hem ontvangen officieel verzoek", ter kennis van de belanghebbenden brengt, dat de gedenkpenning door *Lodewijk Napoleon* onlangs ingesteld »ter eere der krijgslieden die tusschen 1792 en 1815 onder de Fransche vanen hebben gestreden, zoodra mogelijk zal worden uitgereikt door het Fransche Gezantschap te 's Gravenhage." *Ten gerieve der belanghebbenden* wijst vervolgens de Minister den meest gereeden weg aan om in het bezit van dat kleinood te geraken! — Wij meenen in onderscheidene dagbladen te hebben gelezen, dat zelfs Duitsche Regeringen zwarigheid maken, aan hare onderdanen het vragen en dragen van dien penning te vergunnen; en na de vaderlandlievende taal in het Amsterdamsch *Volksblad* (1) dezer dagen over dit onderwerp geuit,

(1) Zie het nommer van 9 September 1857. *De medaille van St. Helena.*

moet de onverklaarbare gedweeheid van den heer *Gevers* dubbel bevreemden. — De Minister, die sedert meer dan een jaar aan het hoofd van onze Diplomatie staat, heeft dusverre weinig van zich laten hooren; maar eene handeling als deze, zoo grievend als gevaarlijk voor het kleine Nederland, dat alleen door de gehechtheid aan zijne met bloed gekochte onafhankelijkheid, veilig kan blijven te midden van magtige naburen, die handeling doet alles af en levert een doorslaand bewijs, dat de handhaving van onze eer en waardigheid, van den Heer *Gevers* niets te hopen heeft. — Wij schrijven die regelen met diep leedwezen, in de volle overtuiging dat de tijden welke wij, trots alle vredelievende inblazingen, te gemoet gaan, het smoren van onze gewaarwordingen verbieden. — Met klem en met veerkracht, niet met slapheid en beginsellooze toegeeflijkheid behoort tegenover de in slaap wiegende betuigingen der herlevende Politiek van *Macchiavelli* geregeerd te worden; allerminst behoeft een Nederlandsch Minister de sluwe berekening van uitheemsche Kabinetten, de ondermijning van onze Nationaliteit, te begunstigen, — en voorbarig eene daad te plegen, die met het door den Koning nog te verleenen of wel te *weigeren* verlof, met de bepaling van Art. 65 der Grondwet kwalijk te rijmen is. — Nog koesteren wij eenig vertrouwen, dat zij althans, die weleer gedwongen onder de Fransche vanen hebben gestreden, zich aan de uitnoodiging van den Minister niet zullen laten gelegen zijn; dat zij de liefde tot den geboortegrond boven het aanloksel der ijdelheid stellende, het door anderen zoo begeerlijk geacht merk der afgeschudde slavernij zullen versmaden. Ware het anders, moesten wij ons in onze regtmatige verwachting bedrogen zien, wij zouden een treurigen

troost vinden in de spotternij van den man, die eens de napoleontische heerschappij hier te lande heeft helpen verpletteren. »Het zal eene curieuse festiviteit zijn, zeide *Falck* van den eersten Franschen ridderslag in Holland: die, bekend met de geschiedenis der laatste jaren, zijn oog laat gaan over eene bonte rei, tot zulk een oogmerk bijeengebragt, zal zich bezwaarlijk kunnen onthouden van lagchen of weenen, je ne sais lequel des deux. Pauvre espèce humaine!" (1)

29 September 1857.

---

(1) *Brieven*, bl. 179. (19 Januarij 1807.)



HOE DE MINISTER VAN BUITENLANDSCHE ZAKEN HAD KUNNEN HANDELEN.



> „Dominé par l'honneur et l'intérêt de son pays, par l'honneur et l'intérêt du Prince, par l'amour de la liberté, fondé sur l'ordre et sur les droits de tous, un Ministre des affaires étrangères, *quand il sait l'être*, se trouve placé dans la plus belle situation à laquelle un esprit élevé puisse prétendre."
>
> TALLEYRAND.

Wij komen, onzes ondanks, op het netelig geschil der *St Helena*-medaille terug. — Een verdediger van den heer *Gevers van Endegeest* vraagt ons, op welwillenden toon, naar de redenen en wettelijke verordeningen, op grond van welke de Minister zoude hebben kunnen weigeren, »aan het officieel verzoek der Fransche Regering, langs diplomatieken weg tot hem gerigt, te voldoen." (1) — Hij wil voorts tusschen de denkwijze van den heer *Gevers*, »als *privaat*-persoon," en den ambtspligt van den Minister hebben onderscheiden, en betuigt geneigd te zijn te gelooven, dat deze er niet dan noode »toe overging om het besprokene berigt ter kennis van het Nederlandsche publiek te brengen." —

(1) *Nieuw Amsterdamsch Handels- en Effecten-blad*, 6 Oct. 1857.

Wij trekken dit laatste volstrekt niet in twijfel, maar vermeenen, dat zoo de heer *Gevers* eene weigering onraadzaam achtte, hij niet te min met veel minder had kunnen volstaan. — Wij verwijzen te dien aanzien tot de kennisgeving in den Belgischen *Moniteur*, in de *Indépendance* van 2 October overgenomen, waarin noch van *den Minister van Buitenlandsche Zaken*, noch van een *officieel verzoek* eenig gewag wordt gemaakt. — In hetzelfde nommer van gemeld dagblad leest men, dat te Hamburg, de oproeping der oude krijgslieden heeft plaats gehad door de eigen zorg van het Fransch Gezantschap. (1) — Stonden de Fransche en Nederlandsche Couranten den baron *d'André* niet ook open? Wat kon dan onze Regering drijven niet eens af te wachten, hoe men te Brussel zoude handelen, en zoowel het Belgisch Kabinet als de door de Franschen weleer zoo deerlijk geteisterde Hanzestad, in hoffelijkheid voorbij te streven?

De navolging althans van het gedrag van Hamburg had den heer *Gevers* kunnen behoeden voor de verantwoordelijkheid van hetgeen nu eene *regeringsdaad* is geworden, die op Art. 65 der Grondwet ontijdig ingrijpt, en zoowel door het vaderlandsch gevoel als door vroegere *wettelijke verordeningen* gewraakt wordt. Wij zijn zoozeer als iemand doordrongen van de noodzakelijkheid der goede verstandhouding »met eene naburige bevriende Mogendheid"; maar hoe vreemd aan het bedrijf der Diplomatie, durven wij zonder vrees voor tegenspraak verzekeren, dat men zelfs aan het op nationalen krijgsroem kitteloorig Parijs, achting zoude

---

(1) „La légation française a fait inviter, par des annonces dans les feuilles publiques, les anciens militaires."

hebben ingeboezemd door de gematigde en bondige uiteenzetting van onze grieven tegen het eerbewijs aan dezulken uit te reiken, die van 1793—1795 en van 1813—1815 tegen Nederland de wapenen hebben gedragen; die in de dagen van het schrikbewind van *Robespierre* dood en verderf aan het Huis van Oranje hebben gezworen en na de verheffing van *Willem I* in den strijd voor de napoleontische Dwingelandij hebben volhard. Geen Nederlandsch Minister heeft zelfs bij het Fransch Bewind miskenning te duchten, wanneer hij betoogt, dat men gevaar loopt de bijna geheelde wonde open te rijten en een verleden op te rakelen, waarover de sints 40 jaren herstelde eendragt den sluijer heeft geworpen. — En mogt het zijn, dat die vrije taal van eene nog zelfstandige en onafhankelijke Natie dáár mishaagde, waar het algemeen tot zwijgen gedoemd is, wij zouden in de *wettelijke verordeningen*, in 't bijzonder van 1813 en 1814 (1), in de beginselen en grondslagen van ons Staatsgebouw, eene onwederlegbare reden vinden, om het officieel verzoek af te slaan. — Ook wij vermeten ons niet, »op de zienswijze van het geëerbiedigde Hoofd van den Staat te *anticiperen.*" — Maar, schoon de gebeurtenissen der jongste weken al te zeer toonen dat de lessen der geschiedenis door Vorsten en Ministers der voornaamste Rijken luttel worden gewaardeerd, durven wij ons vleijen, dat *Willem III* het eerste Besluit van den Souvereinen Vorst van het herboren Vaderland zal weten te handhaven. — »Verlangende en gelastende Wij voorts" — dus luidt het op 6 December 1813 door *Willem I* uitgevaardigd

---

(2) Z. de terugroeping der Nederlanders uit de Fransche krijgsdienst, in het Besluit van 11 Januarij 1814 (*Staatsblad* n°. 7).

verbod, » dat niemand onzer Landgenooten eenige vreemde, veelmin *Fransche* ordesteekenen aanneme, of dezelve bevorens, met welk oogmerk het ook zijn moge, aangenomen hebbende, verder behoude en drage, zonder daartoe te hebben verzocht en verworven onze uitdrukkelijke toestemming. — *Van dit oogenblik af*, moeten derhalve zij allen als schuldig aan *landverraad* beschouwd en bestraft worden, die zich verstouten mogten, om, met miskenning van hunnen wettigen Souverein, verbindtenissen met vreemde Mogendheden aan te gaan of derzelver *bevelen te eerbiedigen en uit te voeren.*" — Nog eens: alle beginselen en grondslagen der tegenwoordige Regering zouden verwrikt worden en waggelen, als het dienen van den vijand tot in 1815, op het slagveld van *Waterloo*, tot hoon van Nederland en met medewerking van ons Ministerie, tot verdienste zoude worden aangerekend.

6 October 1857.



EEN HOLLANDER, PAGE VAN NAPOLEON.

Van tijd tot tijd leest men in de Belgische *Indépendance* berigten en oordeelvellingen, die eene of andere teregtwijzing uitlokken of stellig worden gelogenstraft. — Wij vleiden ons tot hiertoe vruchteloos met de hoop, dat een of ander Lid van het aanzienlijk Nederlandsch geslacht *Gevers*, ter handhaving van de eer van den naam dien het draagt, zich genoopt zoude hebben gevonden tegen de ongeloofelijke bewering, door dat in geheel Europa gelezen blad verbreid, met nadruk op te komen, dat een hunner, voormalig page van het Keizerrijk, den treurigen moed zoude hebben gehad, om thans na meer dan 40 jaren, eene vordering van 10,000 franken ten laste der reeds tamelijk berooide finantiën van de stad Parijs te doen gelden, ter zake van zekere boodschap in die hofdienst verrigt! (1) — Hebben wij onlangs het vertrouwen geuit, dat onze

(1) In de *Indépendance* van 14 Dec. komt namelijk (tweede correspondentie uit Parijs) het volgende voor:

„Je vois figurer pour la première fois dans le budget municipal la pension de 10 mille francs qui a été réclamée par *M. Gevers*, ancien page de l'empereur *Napoleon* 1er., qui fut chargé d'annoncer la naissance du roi de Rome au conseil municipal. *M. Gevers*, qui avait cessé de toucher sa pension à la fin de 1813, réclama à partir du 3 Avril 1856 et sa réclamation a été accueillie."

dappere krijgslieden de aangeboden *St. Helena*-medaille zouden versmaden; hebben wij de gedweeheid van den Minister van Buitenlandsche Zaken gegispt, die de verkrijging van dien, door velen met bloed betaalden penning gemakkelijk wilde maken, hoe zouden wij over een' Nederlander moeten oordeelen, die niet tot den bedelstaf gebragt, in stede van zijne eigene en Neêrlands diepste vernedering zoo mogelijk uit te delgen, zulk eene pretensie zoude hebben geformuleerd?

19 December 1857.



HOE ART. 65 DER GRONDWET WORDT NAGELEEFD.



Als om strijd meldt men van verschillende zijden uit Maastricht, Arnhem, Zutphen, Bommel, Leeuwarden, Groningen, enz., dat aldaar aan een grooter of kleiner getal personen de *St. Helena-medaille* toegezonden of met of zonder plegtigheid overhandigd zoude zijn. Schoon de namen dier lieden zorgvuldig worden verzwegen, schijnt het feit onloochenbaar, en is de niet-openbaring der begunstigden vermoedelijk verschuldigd aan zeker ontzag voor het vaderlandsch gevoel, gekwetst door de enkele herinnering aan de tijden der napoleontische overheersching. Wij zouden van de oppervlakkig weinig-beduidende zaak niet meer gewagen, ware het niet dat men blijkbaar de inachtneming van Art. 65 der Grondwet door sluip- en kronkelwegen poogt te ontduiken, en op de eene plaats het provinciaal bestuur, op de andere de stedelijke regering dienstbaar wordt gemaakt aan de vervulling der wenschen van het Fransche Gezantschap. — Wat moet met zulke *niet-ridderlijke* vindingrijkheid, van het praerogatief der Kroon worden, in het belang van den Staat verleend? De bepaling dat 's Konings *bijzonder verlof* tot het aannemen van vreemde *ordesteekenen*, titels, rang en waardigheid vereischt wordt, mag in geen geval, — het moge het Gulden-Vlies of wel den

napoleontischen penning gelden, — door Ministers worden overtreden, die de staatswet hebben bezworen. — Het Brusselsche regeringsblad heeft dan ook de lijst der *St-Helena*-gedecoreerden in zijne kolommen opgenomen. — Onze *Staats-Ct.*, die zich in de zwakheid van de Belgische Ministers ten aanzien van den kolonel *Charras*, schijnt te verlustigen, maar tot hiertoe niet durft reppen van zekere Conventie van 14 Dec. ll. reeds voor 14 dagen door den Parijschen *Moniteur* medegedeeld, deed beter te berigten, welk gevolg de Nederlandsche krijgslieden aan de herhaalde oproeping van den Minister van Buitenlandsche Zaken hebben gegeven en te verklaren, of aan Art. 65 der Grondwet al dan niet voldaan is.

12 Jan. 1858.

DE EERSTE NAPOLEON EN ZIJNE GENERAALS-DIPLOMATEN.

„Un tel personnage — n'était qu'un instrument de guerre jeté dans une mission de paix."

Mém. tirés des papiers d'un homme d'État, VIII. 292.

Tot het laatst en in alles den grooten Consul en Keizer nabootsende, heeft *Lodewijk Napoleon* thans den bestormer van *Sebastopol*, niet tot Opperbevelhebber der Maarschalken, die in vollen vrede hunne Proclamatiën reeds uit het *hoofdkwartier* dagteekenen, maar tot Ambassadeur bij het Hof van Groot-Britannië benoemd. — Voorspelt de keuze van *Pélissier* vrede of oorlog? Moet de dappere en onbuigzame krijgsman de Alliantie der beide Staten naauwer toehalen, dan wel eensklaps aan flarden scheuren? Wij onthouden ons van een voorbarig antwoord op die vragen, gelijk wij ook voor's hands het onderzoek nalaten, op welke gronden van Volkenregt, het Kabinet van *St. James* zoude kunnen weigeren, den Hertog van *Malakoff*, met het hoogst diplomatisch karakter bekleed, toe te laten. — Maar wij herinneren, dat de Eerste Consul en Keizer niet zelden zijne treffeleijksten Veldheer tot Gezanten improviseerde in zorgwekkende oogenblikken, welke de vredebreuk met deze of gene Mogendheid slechts even voorafgingen. — Het zwaard moest eerlang den knoop doorhakken, welken de ongeoefende of ruwe mond en

pen der zonderlinge Diplomaten niet hadden kunnen of mogen ontwarren. — Wij herinneren ook, dat deze eeuw, na den val van *Napoleon*, meer dan één voorbeeld heeft aan te wijzen van Ambassadeurs en Ministers, die wel benoemd en aangekondigd, maar door het Hof, aan hetwelk hun persoon mishaagde, niet ontvangen werden. — Gelooft men in waarheid, dat Groot-Britannië zonder achterdocht den ervaren en doortastenden Maarschalk-Generalissimus, als onschendbaar bespieder der maatregelen van verdediging, te Londen zal zien opdagen, zoo het niet liever onbewimpeld te kennen geeft, van het vereerend maar lastig en belemmerend bezoek gaarne verschoond te blijven? Zeker hebben de Engelsche Staatslieden bijna even goed als de tegenwoordige Beheerscher der Franschen, het voormalig napoleontisch tijdvak bestudeerd, en kan het hun niet ontgaan zijn, hoe de zending van *Ney*, van *Lannes* en *Junot* naar Zwitserland en Portugal hoe *diplomatisch* ingekleed, den nakenden storm en de onvermijdelijke uitbarsting voorspelde. — Gewis niet zoo argeloos-goedhartig als sommige in slaap wiegende Publicisten van het Vasteland, waarderen zij in den Hertog van *Malakoff* iets anders, dan een der pijlers van het *Keizerrijk van den vrede;* misschien zelfs, gelijk het van de Ministers van eene fiere Natie kan ondersteld worden, handelen zij met niet minder nadruk en veerkracht dan de zwakke Paus, die in onzen leeftijd niet schroomde de hem onaangename Gezanten van Spanje en Belgie (1) af te wijzen.

26 Maart 1858.

(1) De HH. de *Villanueva* en *Leclercq*.



ZAL DE KONINGIN DER NEDERLANDEN HET FRANSCHE HOF BEZOEKEN?



Een berigtgever uit 's Hage bevestigt thans het dezer dagen door Fransche en Belgische bladen verbreid gerucht, dat H. M. de Koningin »na het Hof van Koningin *Victoria* en dat van Berlijn te hebben bezocht, aan den wensch der keizerlijke familie, waaronder H. D. verwanten telt, zal voldoen, en eenige dagen te Parijs en waar de Keizer H. D. verder mogt noodigen, doorbrengen." — Het is zoo: H. M. stak ten vorigen jare naar Engeland over, en Nederland, schoon meer aan huiszittende dan aan reizende Vorstinnen gewoon, zag eer met welgevallen dan met afkeuring, eene hulde niet alleen aan Koningin *Victoria*, maar ook aan de constitutionele instellingen van Groot-Britannië gebragt. Het is almede waar, dat het Hof van Berlijn insgelijks met een bezoek van H. M. vereerd werd, een Hof, sints eeuwen met het Huis van *Oranje* naauw verwant. — Maar het is bovendien waar, en hiervan zwijgt de berigtgever, dat de Koningin naauwelijks eenige maanden geleden, ten Hove van haren doorluchtigen Vader te Stuttgart getuige is geweest van hetgeen men het *Congres der Keizers* noemde, en dat, hoe vreemd velen hier te lande die schijnbaar toevallige ontmoeting mogt voorkomen, de tegenwoordigheid van eene geboren *Wurtembergsche* Prinses niet onnatuurlijk was. — Doch dat

H. M., na dit genoegen gesmaakt te hebben, zich thans naar Parijs zoude begeven ter liefde der verwanten, welke H. D. »onder de keizerlijke familie telt," schijnt niet zoo gemakkelijk te verklaren. Wie die verwanten zijn, weet elk: 1°. de gewezen Koning van Westfalen, door den ijzeren dwang van *Napoleon* aan de ongelukkige, maar grootmoedige dochter van den eersten Koning van Wurtemberg gekoppeld; 2o. de van haren Gemaal gescheiden Prinses *Demidoff*; 3o. Prins *Napoleon*. — Geen dier drie *verwanten* is, dunkt ons, tot de onderscheiding geregtigd, dat de Koningin der Nederlanden den eersten stap doe en een bezoek aflegge, in stede van het te *'s Hage* te verbeiden. — En hebben de bezwaren der *étiquette* zich te *Stuttgart* tegen het bezoek der geboren Gravin van *Montyo* verzet, moeten zij dan ook niet hier hun gewigt in de schaal leggen? In afwachting, dat de aangekondigde, uit het oogpunt der tusschen Frankrijk en Engeland heerschende gisting, dubbel bedenkelijke reize officiëel worde tegengesproken, onderwerpen wij deze regelen aan het gevoel van betamelijkheid van onzen nieuwen Minister van Buitenlandsche Zaken, en aan den vaderlandlievenden ijver van zijn ambtgenoot *Bosscha*, den begaafden geschiedschrijver van *Willem den Tweede.*

7 April 1858.



DE MAJESTEIT VAN DEN EERSTEN NAPOLEON.



Heeft men zich onlangs in Duitschland geschaamd over de veroordeeling van een der edelste Mannen van 1813, den grijzen *Arndt*, ook in Nederland schijnt de geschiedenis van dat onvergetelijk jaar al te weinig gewaardeerd te worden. — Het heeft tot de even kortzigtige als schroomvallige Politiek van alle tijden behoord, voor den door misdaden tot het hoogste Bewind gestegen Dwingeland laaghartig de knie te buigen, den Afgod van den dag, zoolang het geluk hem kroonde, te huldigen en te bewierooken. Maar als de kans keerde, werd de keten verbroken, het juk afgeschud en het leerrijk voorbeeld van de verwaten en vernederde geweldenarij kon ten spiegel en afschrik dienen. — Zoo heeft meer dan 40 jaren, de balling eerst van Elba, daarna van St. Helena, in de algemeene overtuiging voor zijne onverzadelijke heerschzucht, voor de ondragelijke verdrukking van Europa geboet. — Wij hebben van kinds af de namen der Verlossers van het Vaderland geëerd, van hen, wier onverschrokken zelfverloochening onze onafhankelijkheid heeft hersteld en tegelijk den grond gelegd tot het Koningschap van *Oranje*; *Willem I* heeft gewild, dat in het wapen van *G. K. van Hogendorp*, het jaar 1813 ter onvergankelijke herinnering zoude prijken. — En nu, reeds onder de regering van *Willem III*, legt men bij de vermelding van

datzelfde jaar 1813 en van eene daad van den toen verjaagden *Napoleon*, volgens de *Staats-Courant* van 22 December, (1) den Koning de erkenning in den mond van *Zijne Majesteit den Keizer der Franschen!* — Indien de laffe toegeeflijkheid jegens den overmoed van het Fransche Kabinet, het in de meeste Staten strafbaar heeft gemaakt, over de handelingen van den tegenwoordigen *Napoleon* een vrij oordeel te uiten, wij wenschen althans ten aanzien van den te Parijs van den troon vervallen verklaarden, van den op het Congres te Weenen met den banvloek der beleedigde menschheid getroffen Overweldiger, het ongekrenkt regt der waarheid te behouden. — Moest ook de nagedachtenis van den afgezworen Despoot heilig en onschendbaar blijven, wij zouden de lessen der onvervalschte en onverbiddelijke geschiedenis uit het geheugen wisschen; wij zouden de zegeningen der omwenteling van 1813 ondankbaar miskennen, en het Huis van Oranje een slechte dienst bewijzen. — Daarom achtten wij het pligt, het onhandig Bonapartisme aan te duiden en tegen de herhaling van zulke misslagen te waarschuwen.

23 December 1858.



(1) Koninkl. Besluit van 20 Dec. jl.





